

**VISIEDOCUMENT
SOCIAAL DOMEIN
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL
2013 - 2016**

VISIEDOCUMENT SOCIAAL DOMEIN KRIMPEN AAN DEN IJSSEL 2013 - 2016

Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning,
Jeugdwet en Wet passend onderwijs

Van individuele kanteling naar collectieve kanteling

De Krimpense visie op het sociale domein luidt:

'Elke Krimpense inwoner moet kunnen meedoen in de Krimpense samenleving.

Wij streven daarbij naar een samenleving waarin de inwoners van Krimpen zelfredzaam zijn en zich bij elkaar betrokken voelen. De gemeente zet in op preventie.

Wanneer de burger het niet alleen (ook niet met zijn sociale netwerk) redt, dan faciliteert de gemeente dat burgers ondersteuning vinden, zodat zij weer zelfredzaam worden en op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Bij deze vorm van ondersteuning richten wij ons op de vraag, wat iemand nodig heeft en hanteren daarbij in complexe gevallen het principe één gezin/huishouden, één plan, één regisseur'

We continueren de **samenwerking** met de gemeenten in de regio Rotterdam (inclusief Zuid-plas) waarbij we oog houden voor couleur locale. De gezamenlijke gemeenten in de regio Rijnmond bepalen bijvoorbeeld met elkaar welk aanbod regionaal ingekocht gaat worden en hoe we een gezamenlijk (toegangs) procedure vorm gaan geven. Hierbij wordt ook in samenspraak met vertegenwoordigers van zorgaanbieders een vloeiende overgang van bestaande cliënten naar het nieuwe stelsel geregeld.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	7
2. Aanleiding: nieuwe gemeentelijke taken.....	9
3. Visie: elke Krimpense inwoner doet mee naar vermogen	17
4. Een goede balans: couleur locale en samenwerken	23
5. Betrokkenheid: Krimpense burger en gemeenteraad	27
6. Planning: piketpalen zodat we duidelijk koers houden	29
7. Samenvattende conclusies	31
Bijlagen	35
A. <i>Participatiewet</i>	37
B. <i>Wet Maatschappelijke Ondersteuning (begeleiding)</i>	49
C. <i>Jeugdwet</i>	61
D. <i>Wet Passend Onderwijs.....</i>	67
E. <i>Bezuinigingsopgave.....</i>	71
F. <i>Lijst van afkortingen.....</i>	73

1. Inleiding

In het maatschappelijk veld en ook bij de wetgever is de laatste tien jaar de basisgedachte ontstaan om activiteiten op het terrein van sociale zekerheid én (gezondheids- en jeugd)zorg dicht bij de burger te brengen. De Rijksoverheid decentraliseert bevoegdheden en (financiële) verantwoordelijkheden naar gemeenten, brengt het aantal regels terug en ontschot de verschillende geldstromen. Om de burgers die behoren tot de doelgroep op basis van individueel maatwerk meer mogelijkheden te bieden dient het beleid, gericht op het behoud van afzonderlijke infrastructuur per doelgroep, voor de toekomst te worden vervangen door een breder integraal beleid in het sociaal domein.

Op 26 april 2012 zonden wij de raadsinformatiebrief met de Informatienota “Drie decentralisaties in Krimpen aan den IJssel” naar de gemeenteraad. Hierin hebben wij verwoord wat wij op dat moment van deze drie ontwikkelingen wisten. Daarnaast bent u op verschillende momenten hetzij via raadsinformatiebrieven hetzij tijdens informatiebijeenkomsten geïnformeerd over de afzonderlijke decentralisaties. We vinden het nu belangrijk, mede gelet op de versnelling die momenteel door het Kabinet Rutte-II in het wetgevingsproces van de decentralisaties wordt gebracht, om aan de hand van een visiedocument de implementatie in onze gemeente te verduidelijken.

Waarom een visiedocument?

Met dit visiedocument willen we informatie geven over de aankomende decentralisaties en decentralisaties binnen het sociaal domein en overeenstemming bereiken over de visie op het sociaal domein in Krimpen aan den IJssel.

Decentralisaties op deelterreinen binnen het sociaal domein

Binnen het sociale domein staan veel veranderingen op de stapel. Dit visiedocument gaat in op een viertal deelterreinen binnen het sociale domein, namelijk:

- Werk en inkomen via Participatiewet;
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- Jeugdwet;
- Passend onderwijs.

Per deelterrein is de stand van zaken ten aanzien van de decentralisaties zo veel mogelijk in kaart gebracht. In verband met de leesbaarheid vindt u dit in de bijlagen bij dit document.

In dit visiedocument gaan we vooral in op de samenhang tussen de verschillende decentralisaties. We informeren u over onze Krimpense visie en onze uitgangspunten, alsmede de wijze waarop we willen sturen op dit sociale domein. Verder staan we stil bij de samenwerking met de maatschappelijke partners maar ook geven we aan met welke gemeenten we willen samenwerken om het Krimpens sociale domein stevig te verankeren.

Ervaringen uit het verleden

Dit visiedocument benoemt algemene uitgangspunten en instrumenten waarmee de gemeente aan de knoppen draait. De uitvoering van de Wet werk en bijstand vanaf 2004 is gericht op systematisering van werkprocessen binnen de gemeentelijke organisatie, in combinatie met individueel maatwerk. De uitvoering van de Wmo vanaf 2007 wordt beheerst door de nieuw geïntroduceerde compensatieplicht, waarmee een onderscheid wordt gemaakt tussen de verantwoordelijkheid van de burger en van de gemeente. Bij de uitvoering van het jeugdbeleid was de ge-

meente vooral verantwoordelijk voor het preventieve veld en de stadsregio was één van de spelers ten aanzien van de geïndiceerde zorg. Wel wordt sinds de start van het programma leder Kind Wint gezocht naar een betere verbinding binnen het jeugddomein. De realisatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin is daar een goed voorbeeld van. Op deze terreinen zijn gemeenschappelijke elementen te ontdekken die we benutten om het sociaal domein in onze gemeente te versterken.

Impulsen voor de toekomst

De wetgevingsmotor gaat steeds sneller draaien. Niet alleen wegens de inzet om inhoudelijk verbeteringen aan te brengen binnen het sociaal domein. Maar ook om de door het Kabinet Rutte-II over deze periode ingeboekte bezuinigingen te kunnen realiseren. Onze ervaringen (individuele kanteling) gaan we benutten om daadwerkelijk groepsgewijze ondersteuning door de burgers zelf te stimuleren (collectieve kanteling). Wij haken daarbij aan op lopende initiatieven en ontwikkelen daarnaast nieuwe subsidiekaders.

Kaders vanuit het Rijk nog niet duidelijk

Tijdens het schrijven van dit visiedocument worden er door het kabinet akkoorden gesloten met werkgevers en werknemers. De gevolgen van deze akkoorden, zoals het zorgakkoord en sociaal akkoord zijn nog onduidelijk. De gevolgen moeten naar de mening van de VNG ook nog worden meegenomen in het CPB-onderzoek naar de (financiële) risico's van de decentralisaties.

Het in april 2013 gesloten Sociaal Akkoord geeft meer ruimte aan de inbreng van sociale partners, dit wil zeggen, werkgevers en werknemers. Ten aanzien van de Participatiewet is van belang dat naast regionale Werkpleinen ook regionale Werkbedrijven worden gepositioneerd, aangestuurd door de gemeenten in de regio en de sociale partners. Hierin worden de sW-bedrijven opgenomen. De structuur van landelijke en lokale aansturing, financiering e.d. is nog niet duidelijk. Het akkoord leidt tot vertraging in de voorbereiding van de Participatiewet.

Praktijkvoorbeelden

Overigens vinden we niet opnieuw het wiel uit. In het document hebben we een aantal praktijkvoorbeelden opgenomen, waarmee we illustreren waar we momenteel staan en welke richting ingeslagen kan worden om verder te komen.

Afronding

Afgesloten wordt met een beschrijving van nieuwe ontwikkelingen per decentralisatie, toegevoegd aan de bijlagen. Ook is een integraal overzicht opgenomen van de bezuinigingsopgaven, die aan de decentralisaties zijn verbonden.

2. Aanleiding: nieuwe gemeentelijke taken

In het kabinet Rutte I is de beweging ingezet naar een versterkte rol van gemeenten in het sociale domein. De drie decentralisaties bieden gemeenten een kans om de zorg voor kwetsbare inwoners, vanuit één visie en in samenhang uit te voeren. Dan ontstaan er mogelijkheden om gezinnen beter te ondersteunen dan nu het geval is. Als gemeente gaan we ervaren dat de begroting voor het sociale domein meer dan de helft van de totale gemeentebegroting gaat uitmaken. Tevens zullen de uitgaven aan zorg enorm stijgen, enerzijds door de vergrijzing, anderzijds door de toename van kosten in de zorg. Kabinet Rutte II wil doorgaan met de decentralisaties. Ze gaan echter wel gepaard met verregaande bezuinigingen, meer nog dan in het voorgaande kabinet. Er zijn ook geluiden dat het rijk de transitie-middelen wil overhevelen naar '100.000+ gemeenten' (gemeenten met meer dan 100.000 inwoners). De kleinere gemeenten moeten dan met de 100.000+ gemeenten in gesprek over de middelen of convenanten sluiten met omliggende gemeenten. Verder wordt er bezuinigd op de huishoudelijke hulp en moeten scootmobiel worden heringezet. Over de definitieve uitwerking worden we nader geïnformeerd door het Rijk of de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten).

Er moet de komende periode dus ook door het Rijk nog veel worden uitgewerkt, maar de inhoudelijke beleidsopgave voor de komende jaren is helder: we moeten het sociale domein transformeren, zodat zorg kan blijven plaatsvinden voor onze kwetsbare inwoners. De belangrijkste wijziging is dat de Zorgwet verandert in een Participatiewet. Met de invoering van de Wmo is dit al in gang gezet. Dit betekent dat de komende jaren veel meer de nadruk komt te liggen op participeren, 'meedoen' in de samenleving. Dit uiteraard naar vermogen en met oog op eigen kracht.

Invoering 2013-2016

Het wetgevingstraject van de verschillende wetten vindt in de komende periode plaats. Het jaar 2015 lijkt steeds meer hét jaar van invoer te worden.

Participatiewet

Per 2015 zal de invoering van de nieuwe Participatiewet plaatsvinden. Wie kan werken, hoort niet afhankelijk te zijn van een uitkering. Maar mensen met een bijstandsuitkering of met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen vaak moeilijk werk krijgen. Daarom neemt het Kabinet Rutte-II maatregelen om deze mensen vooruit te helpen. De nieuwe regels staan in de Participatiewet die per 1 januari 2015 moet ingaan, met aanpassing van WWB, WSW en Wajong. Het onlangs gesloten Sociaal Akkoord (2013) heeft geleid tot vertraging van de invoering die oorspronkelijk was gepland per 1 januari 2014.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Door de decentralisatie van extramuraal begeleiding en persoonlijke verzorging uit de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) krijgen gemeenten de opdracht om thuiswonende mensen met beperkingen beter te ondersteunen om zoveel mogelijk zelfredzaam te zijn en deel te nemen aan de samenleving. Dichtbij huis, met oplossingen op maat, uitgaand van eigen kracht, met inzet van het sociale netwerk. Op basis van het Zorg Akkoord (2013) is men voornemens deze decentralisatie met ingang van 2015 in te voeren.

Daarnaast ligt er een voorstel om het budget voor huishoudelijke hulp fors te korten. Dit betekent dat de huidige manier van indiceren niet meer houdbaar is. Een oplossing kan gevonden worden in het inkomensafhankelijk maken van deze voorziening. Het is de vraag of hiermee ook

de bezuiniging gerealiseerd kan worden, aangezien het merendeel van deze doelgroep al een laag inkomen heeft. Bovendien blijft de vraag naar hulp bij het huishouden bestaan. Er zal ook een overheveling zijn van de landelijke inkomensondersteunende maatregelen (700mln naar de gemeente¹.

Een andere ingrijpende verandering is dat het Rijk de financiering van wonen en zorg gaat scheiden. Op 1 januari 2013 zijn zorgzwaartepakketten (ZZP) 1 en 2 vervallen. Dit betekent dat mensen die lichte beperkingen hebben geen toegang krijgen tot een verpleeg- of verzorgingshuis en zelfstandig moeten blijven wonen. In het regeerakkoord is een voorstel opgenomen om ook ZZP VV 3 (2014) en ZZP GGZ 3 en een deel (naar verwachting 50%) ZZP VG 3 (2015) te laten vervallen. Vervolgens komt in 2016 nog ZZP LG 1 en 3, ZG 1 en VV 4 (naar verwachting voor 50%) te vervallen. Dit gaat om mensen met regieproblemen, die beschut wonen en intensieve verzorging of begeleiding nodig hebben. Mensen die in een psychiatrische instelling of in een verzorgingstehuis wonen. Dit heeft grote gevolgen voor de Wmo. Deze groep heeft veel zorg (huishoudelijke hulp, persoonlijke verzorging en begeleiding) nodig welke aan huis georganiseerd moet worden.

Het is nog onduidelijk of gemeenten hiervoor voldoende financieel gecompenseerd worden. In Regio Rotterdam wordt dit proces regionaal opgepakt.

Binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning staan dus een viertal grote veranderingen en decentralisaties op stapel binnen een termijn van 4 jaar.

- Inkomenstoets HH;
- Extramuralisering ZZP;
- Decentralisatie AWBZ begeleiding;
- Decentralisatie AWBZ persoonlijke verzorging.

Hierbij kan ook nog genoemd worden dat hulpmiddelen hergebruikt moeten gaan worden. Het gemeentefonds zal hiervoor taakstellend worden verlaagd. Maar ook wordt per 2015 de dagbesteding afgeschaft waar op dit moment geen financiële tegemoetkoming van het rijk tegenover staat. De dagbestedingsvoorzieningen worden gezien als voorliggende voorzieningen (collectieve) welke mogelijk kostenbesparend kunnen werken.

Bij deze decentralisatie of transitie gaat het over de overheveling van extramurale begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo. De functie begeleiding in de AWBZ is bedoeld voor mensen met somatische, psychogeriatrische of psychiatrische problematiek, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, die matige of zware beperkingen hebben op het terrein van sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie en/of probleemgedrag. De functie begeleiding draagt eraan bij dat mensen met een beperking optimaal kunnen functioneren op allerlei levensgebieden: zelfzorg,

De burger kan een vuist maken naar energieleveranciers door groepsgewijs in te kopen. Momenteel faciliteert onder andere de Vereniging Eigen Huis al gezamenlijke inkoopacties die leiden tot stevige kortingen per gebruiker. Het is een bestaand proces, waaraan de burger op eigen initiatief kan deelnemen. Wat te doen als een dergelijke Vereniging Eigen Huis niet zou bestaan? Het is de veerkracht van de Krimpense samenleving om (bijvoorbeeld via het Seniorenplatform of een andere partij) een instelling zodanig toe te rusten (of desnoods op te richten) dat een gezamenlijke inkoop alsnog plaats kan vinden. Of het nu gaat om een energievoorziening of de inkoop van trapliften, dat maakt niet uit. De individuele burger staat sterker wanneer hij/zij wordt ondersteund door een gezamenlijk gebruikersinitiatief, binnen of buiten de gemeentegrenzen.

¹ Zie: <http://www.invoeringwmo.nl/actueel/nieuws/hervorming-langdurige-zorg-naar-een-waardevolle-toekomst>

wonen, werken, financiën, vrije tijd, sociaal netwerk en contacten met instanties. De begeleiding ondersteunt mensen vaak op het terrein van structuur en dagritme maar omvat ook praktische hulp bij – en overname van – taken op het gebied van het dagelijkse leven, huishouden en administratie. Begeleiding vindt plaats in groepsverband (dagbesteding) dan wel individueel. Ook het vervoer, dat gekoppeld is aan de begeleiding, verhuist mee naar de Wmo. Het ziet er overigens naar uit dat dit nog maar een eerste stap zal zijn in een groter proces naar het beheersbaar maken van de kosten in de AWBZ.

Een belangrijke verandering in de transitie is de verschuiving van het recht op zorg naar compensatieplicht. In de huidige AWBZ-systematiek kunnen cliënten aanspraak maken op begeleiding, de beperking geeft recht op zorg. Na de transitie van de begeleiding naar de Wmo valt begeleiding onder het compensatiebeginsel. Cliënten hebben dan geen recht meer op zorg op basis van een grondslag/indicatie. Daarvoor in de plaats komt de verplichting van de gemeenten om cliënten met een beperking te compenseren, zodat zij zelfredzaam zijn en kunnen participeren. Niet het product (begeleiding) staat centraal, maar het resultaat (participatie).

Jeugdwet

Volgens de concept Jeugdwet, die onlangs naar de Raad van State is gestuurd, wordt de gemeente verantwoordelijk voor ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij:

- Psychische, psychosociale, gedrags-, en opvoedingsproblemen of problemen met omgaan met een verstandelijke beperking;
- Het bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer, het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een beperking of psychosociaal probleem;
- Het ondersteunen van activiteiten die zich richten op de persoonlijke verzorging.

Op dit moment is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg en de preventieve ondersteuning bij opvoeden en opgroeien (prestatieveld 2 Wmo). Sinds 2011 heeft er een bundeling van deze gemeentelijke taken plaatsgevonden, door de realisatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Als gevolg van de decentralisatie van de jeugdzorg gaan de taken die nu bij een groot aantal andere partijen zijn belegd met ingang van 1 januari 2015 naar de gemeenten. Het gaat dan om de jeugdzorg die nu een verantwoordelijkheid is van de provincie (lees voor onze gemeente: stadsregio), de gesloten jeugdzorg onder regie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, de jeugd-GGZ die onder de zorgverzekeringswet (ZVW) valt, de zorg voor lichtverstandelijk gehandicapten jongeren op basis van de AWBZ en de jeugdbescherming en jeugdreclassering van Veiligheid en Justitie.

De decentralisatie van de jeugdzorg dient één centrale missie: ervoor zorgen dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien, zowel de fysieke gezondheid, als het psychisch welbevinden, de cognitieve capaciteiten, sociale relaties en een plek in de samenleving. De decentralisatie is een transitie én een transformatie. Het gaat om een behoorlijke operatie gelet op het verleggen van financieringsstromen en bestuurlijke verantwoordelijkheden. Maar het gaat ook om een inhoudelijke slag, gericht op minder inzet van gespecialiseerde opvangvoorzieningen voor kinderen en jongeren (exclusie van jeugdigen) en meer inzet van voorzieningen om de opvoeding in de eigen sociale context te versterken (inclusie van jeugdigen).

*“Wanneer ik wat later thuis ben van mijn werk, vraag ik soms de buurvrouw om mijn kinderen van school te halen. Meestal is dat geen probleem. We kennen elkaar goed en de kinderen vinden het een feest om bij haar te zijn.”
(moeder van twee kinderen van 6 en 9 jaar)*

*“Op de sportclub leer ik hoe je een voorbeeld kunt zijn voor jonge clubgenootjes. Dat je een ruzie oplost door samen te praten en geen scheldwoorden te gebruiken. Mijn voetbaltrainer, die bij mij in de buurt woont, vindt dit heel belangrijk.”
(jongen, 12 jaar)*

Het gaat om het versterken van de pedagogische infrastructuur, het versterken van de samenwerkende zorgstructuur, zoals het versterken van de opvoeding, het ondersteunen van de opvoeding en pas als het echt niet kan het overnemen van de opvoeding. Om de transformatie gedachte echt vorm te kunnen geven, moeten we verder kijken dan het jeugd domein alleen en de verbinding zoeken met het gehele sociale domein. Opvoedingsproblemen staan immers niet op zich. Vaak zijn er binnen het gezin, bij de ouders of bij andere kinderen ook problemen. Dit vraagt om een integrale benadering.

Gemeenten moeten een jaar voor dat de Jeugdwet in werking treedt bovenlokale afspraken maken over de wijze waarop zij hun nieuwe taken vormgeven. Het gaat daarbij minimaal om de volgende taken:

- uitvoering jeugdbeschermingsmaatregelen;
- jeugdreclassering;
- advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK);
- gesloten jeugdhulp.

De gemeente Krimpen aan den IJssel werkt samen met de andere gemeenten in de regio Rijnmond aan een nieuw jeugd stelsel.

Wet passend onderwijs

Kinderen met een beperking of gedragsproblemen hebben recht op een passende onderwijsplek. Dat kan in het speciaal onderwijs of met extra begeleiding op een gewone school. Vanaf 2014 komt er een nieuw stelsel voor passend onderwijs. Dit verplicht scholen een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze zogeheten zorgplicht gaat op 1 augustus 2014 in. Met ingang van 1 augustus 2015 gaan de middelen voor lichte ondersteuning over naar het samenwerkingsverband passend onderwijs. De jeugdwet en de Wet passend onderwijs bevatten complementaire bepalingen over samenwerking. In beide wetsvoorstellen wordt bepaald dat gemeenten een gemeentelijk jeugdhulpplan (visienotitie en plan van aanpak) en de samenwerkingsverbanden van schoolbesturen een ondersteuningsplan dienen te maken. Het gemeentelijk jeugdhulpplan kan pas definitief worden vastgesteld door de gemeenteraad nadat het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) heeft plaatsgevonden.

Wetgevingsproces

Ten aanzien van de verschillende decentralisaties zijn de wetten nog in voorbereiding. De precieze kaders zijn dus nog niet bekend. Ook ontbreekt inzicht in de omvang van doelgroepen en de financieringsmogelijkheden. Het wetgevingsproces ziet er per deel terrein als volgt uit:

		Invoering Participatiewet	
		Invoering Jeugdwet	
		Huishoudelijke hulp op basis van inkomenstoets	
		Aanspraak op dagbesteding AWBZ vervalt	
		Extramuralisering GGZ 3 en VG 3 (voor 50%)	
Extramuralisering ZP VV 1/2, ZP GGZ 1/2 en ZP VG 1/2	Extramuralisering ZP VV 3	Extramuralisering zorg naar gemeenten (begeleiding en persoonlijke verzorging)	Extramuralisering VV4, ZP LG 1 en 3, ZP ZG 1 (voor 50%)
2013	2014	2015	2016

Recente ontwikkelingen via Sociaal Akkoord en Zorgakkoord (2013)

Akkoorden

Medio april 2013 heeft het Kabinet Rutte-II met de sociale partners akkoorden gesloten over de sociale sector en met name de arbeidsmarkt (Sociaal Akkoord). Ook is een akkoord gesloten over de zorgsector (Zorgakkoord).

Sociaal Akkoord

Bij brief van 11 april 2013 heeft de Minister van SZW het sociaal akkoord nader toegelicht. Het akkoord heeft betrekking op aspecten als flexwerkers, ontslagrecht, ontslagvergoeding, maximale duur WW en pensioen. Ten aanzien van arbeidsmarkt en werkloosheid is het volgende van belang.

Kabinet en sociale partners zijn het eens geworden over een nieuwe aanpak om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen bij gewone werkgevers en de overheid. Het bedrijfsleven gaat in 2014 2500 mensen met een arbeidsbeperking extra aan het werk helpen. Het jaar daarop 5000 mensen extra. Dat aantal neemt daarna jaarlijks met 1000 toe, tot er vanaf 2020 jaarlijks 10.000 mensen extra worden aangenomen. De werkgevers hebben zich bereid verklaard hieraan mee te werken en 100.000 mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. De overheid helpt 25.000 mensen extra aan het werk. Om te beginnen met 2500 in 2014. Als die jaarlijks aantallen niet worden gehaald, zal er gebruik worden gemaakt van een quotumregeling die de staatssecretaris SZW als stok achter de deur handhaaft.

Er komen 35 regionale Werkbedrijven die zorgen dat mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers aan het werk gaan. Deze Werkbedrijven -waarin gemeenten en sociale partners samenwerken- worden de nieuwe schakel tussen werkgevers en mensen met een arbeidsbeperking. De Werkbedrijven zorgen voor begeleiding op de werkplek en bepalen, in samenspraak met de betrokken werkgevers, de loonwaarde van werknemers. Werkgevers betalen de werknemers dan volgens de cao voor hun bedrijf en krijgen het verschil tussen de vastgestelde loonwaarde en het wettelijke minimumloon van de overheid terug, in de vorm van loonkostensubsidie. Gemeenten organiseren via de Werkbedrijven beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking die meer ondersteuning nodig hebben dan van een reguliere werkgever mag worden verwacht. De Werkbedrijven organiseren vanaf 1 januari 2015 beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking. De Wajong blijft wel bestaan, maar alleen voor jonggehandicapten die nooit zullen kunnen werken.

Rond de vormgeving van de Werkbedrijven leven nog veel vragen. De belangrijkste is wel het ontstaan van een mogelijke tweedeling tussen werklozen en arbeidsgehandicapten op het laagste inkomensniveau, onduidelijke positionering van Werkbedrijven naast de reguliere Werkpleinen, overheveling van SW-bedrijven en de noodzakelijke geïntegreerde werkgeversbenadering. In verband hiermee wordt verwacht dat de invoering van de Participatiewet wordt uitgesteld tot 2015.

Zorgakkoord

In zijn brief van 24 april 2013 heeft de Minister van VWS het zorgakkoord nader toegelicht. In de kern worden voorgenomen bezuinigingen beperkt. Het verwachte werkgelegenheidsverlies aan de onderkant van de arbeidsmarkt in de zorg wordt verzacht met gerichte maatregelen, teneinde zoveel mogelijk mensen aan een baan te helpen. Er zijn afspraken gemaakt over de curatieve

zorg en de langdurige zorg. Van het huidige budget voor huishoudelijke zorg blijft 60% beschikbaar in plaats van het voorziene budget van 25%. Ook bij de extramuralisering vinden maatregelen plaats. Er komt extra geld beschikbaar voor de verbetering van de positie van specifieke groepen (100 miljoen) en voor wijkverpleging en sociale wijkteams (250 miljoen).

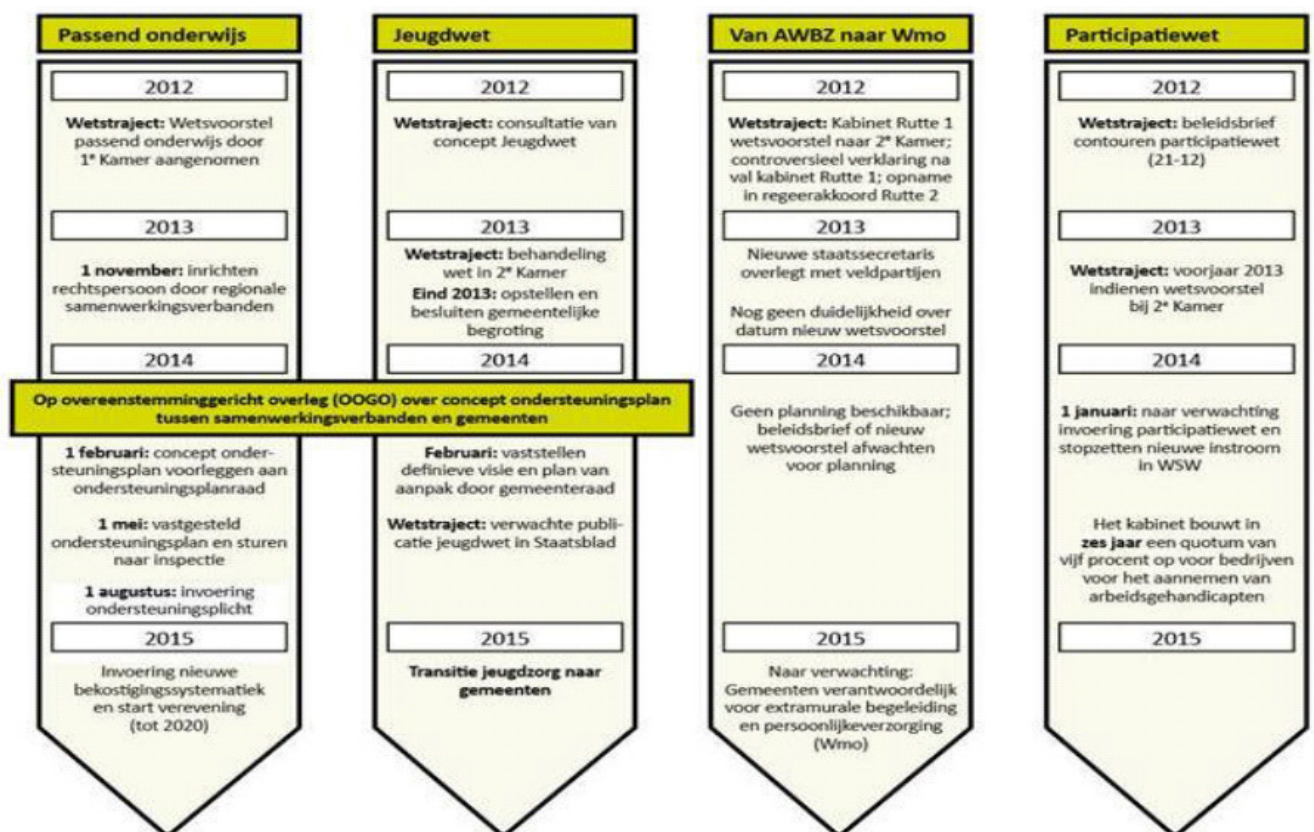
Ook hier leven allerlei vragen over de toepasselijkheid van het akkoord op onze gemeente resp. op de centrumgemeenten.

Aanpassing van (integrale) wetgeving

Recente ontwikkelingen via Sociaal Akkoord en Zorgakkoord zullen leiden tot aanpassing van wetgeving inzake de decentralisaties. Dit maakt de voorbereiding op de nieuwe wetgeving onzeker. Verwacht wordt eerst nieuwe Contourennota's als opmaat naar nieuwe wetgeving.

Ook moeten de effecten door de gemeenten worden vertaald in nieuw beleid. Er leven echter nu al zoveel onderzoeksvragen, zie hoofdstuk 6 planning, dat enig uitstel goed kan worden benut om alleen of met andere gemeenten samen voldoende voorbereidingen te treffen. Zie voor de decentralisaties ook de bijlagen.

Samenhang in het sociaal domein van onze gemeente

De kern is een overzicht van het wetgevingsproces aansluitend per jaar (gelet op de verschillende akkoorden zijn de data inmiddels gewijzigd).

Het sociaal domein is sterk aan verandering onderhevig

De samenleving verandert evenals de sociale structuren. Mensen worden ouder, individualisering is een trend maar ook nieuwe vormen van gemeenschapszin en verbondenheid ontstaan.

De overheid trekt zich meer terug, de verantwoordelijkheid van burgers zelf wordt groter. Binnen die context hevelt de Rijksoverheid nu diverse taken over naar de gemeenten op de beleidsterreinen werk, inkomen, zorg en jeugd, die hierin een uitvoerende taak krijgen. De komende jaren wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle maatschappelijke ondersteuning en niet-medische zorg aan haar burgers. Met de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor alle maatschappelijke ondersteuning wordt de gemeente voor de opgave gesteld een samenhangende aanpak te realiseren, effectief en efficiënt op aanbod en cliënten/gezinnen. De gedachte hierachter is het dienstverlenende profiel van de gemeente te versterken en de dienstverlenende taken zo dicht mogelijk bij de burger te organiseren. Zo kan het beste aangesloten worden bij de eigen kracht van de burger en zijn sociale omgeving. Dit past binnen de huidige politiek-maatschappelijke opvatting waarbij men uitgaat van wat men zelf kan en de eigen verantwoordelijkheid zoveel mogelijk te benutten en zijn omgeving. De overheveling van taken gaat gepaard met forse bezuinigingen. Dit stelt gemeenten voor de complexe opgave de brug te slaan tussen de behoefte van de burger en de financiële (on)mogelijkheden. Dit vraagt om een andere organisatie van voorzieningen en van ondersteuning.

Van individuele kanteling naar collectieve kanteling

In individuele gevallen gaan Krimpenaren hun eigen verantwoordelijkheid nemen en zijn zij niet afhankelijk van de gemeente of het veld van zorginstellingen. Volgens onze visie nemen gebruikers op deelterreinen ook gebruikersinitiatieven om gezamenlijk hun belangen te behartigen. Dit wordt uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Meedoen

De decentralisaties hebben hetzelfde thema: meedoen ofwel participeren. De samenhang tussen de drie decentralisaties is dan ook onomstreden. Het vormgeven van integraal beleid op deze drie beleidsterreinen is onontkoombaar.

De decentralisaties/decentralisaties vallen ieder binnen het sociale domein en hebben een aantal overeenkomsten:

- bij alle drie gaat het om een stelselherziening, met als doel:
 - o ontkokering van beleid;
 - o financiële ontschotting en bezuinigingsopdracht;
 - o regie komt bij gemeenten te liggen;
- bepaalde doelgroepen zijn voor gemeenten relatief nieuw;
- de doelgroepen betreffen allen kwetsbare mensen die in meer of mindere mate niet zelfredzaam zijn;
- uitgangspunt is: iedereen doet (naar vermogen) mee;
- de mogelijkheden van de cliënt staan centraal, niet de beperkingen.

De basis voor de ondersteuning die vanuit deze regelingen geboden kan worden heeft als uitgangspunt:

- het benutten van de eigen kracht, het sociale netwerk en de civil society;
- algemene en collectieve voorzieningen gaan voor individuele verstrekkingen;
- maatwerk en integraal werken richting resultaat;
- ruimte voor professionals;
- decentralisaties gaan gepaard met een efficiencykorting vanuit het Rijk.

Balie Welzijn, Zorg en Opvoeden.

We werken samen met de partners aan één breed loket (0 tot en met 100+ jaar) voor welzijn, zorg en opvoeding in het Gezondheidscentrum. Hier kunnen inwoners van de gemeente Krimpen aan den IJssel terecht voor alle vragen binnen het sociale domein.

Naast deze uitgangspunten zien we ook andere gemene delers zoals:

- de wijze waarop de professional zijn rol vervult;
- het proces van zorgtoewijzing (toegang, beoordeling, ondersteuning, dienstverlening, registratie en verantwoording);
- de maatschappelijke organisaties.

De doelgroepen zijn allen kwetsbare mensen die in meer of mindere mate niet zelfredzaam zijn. Het uitgangspunt van de gemeente en haar partners is dat iedereen (naar vermogen) meedoet en dat het gaat om het versterken van de burgerkracht. Dat betekent dat de mogelijkheden van de cliënt centraal staan, niet de beperkingen. Er zal ruimte zijn voor diversiteit in ondersteuning van de doelgroep(en), waarbij het versterken van eigen kracht en bevorderen van de inzet van het sociaal netwerk van de doelgroep voorop staat. De ondersteuning is daarbij een middel en geen doel op zich.

De uitdaging is om de decentralisaties in samenhang uit te gaan voeren. Verschillende gezinnen zullen onder deze decentralisaties vallen en met vele hulpverleners en instellingen te maken krijgen. Dat kan efficiënter. Daarnaast worden veel kwetsbare gezinnen getroffen door deze maatregelen. Er komt minder geld beschikbaar voor ondersteuning. De economische recessie speelt een rol die van invloed kan zijn op deze gezinnen door het ontstaan van schuldenproblematiek. Voor deze inwoners moet de juiste hulp en zorg ingezet worden, uitgaande van de visie op het sociale domein. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de visie.

3. Visie: elke Krimpense inwoner doet mee naar vermogen

Introductie: van individuele kanteling naar collectieve kanteling

Het is altijd de kracht geweest van onze gemeente om dicht bij de burger niet alleen te zoeken naar goede collectieve voorzieningen op lokaal niveau, maar ook waar nodig individuele uitzonderingen mogelijk te maken als bijzondere omstandigheden afwijking van de algemene regel rechtvaardigen.

Individuele kanteling

In onze visie gaat het echter om meer. Voortaan wordt een beroep gedaan op de burger om zelf - individueel - te zoeken naar een passende oplossing als het gaat om een eenvoudige zorgvraag. De gemeente biedt praktische ondersteuning bij het kantelen: regie over eigen leven en zelfredzaamheid staat voorop. Dit vraagt om een nieuwe benadering, waarbij wordt afgestapt van de automatische toepassing van de zorgcatalogus en de standaard verstrekkingen bij enkelvoudige zorgvragen. De individuele burger wordt via een gezamenlijk en integraal loket in het Gezondheidscentrum de weg gewezen naar de mogelijkheid een beroep te doen op familie en de gehele sociale omgeving indien de hulpvrager redelijkerwijs zelf over mogelijkheden kan beschikken om in de hulpvraag te voorzien.

Collectieve kanteling

De gemeente prikkelt vervolgens samenwerkende instellingen om gezamenlijk in dit kader extra faciliteiten te bieden. In het voorportaal van de aanvraag worden aanvragen als het ware gefilterd en wordt gewezen op alternatieve mogelijkheden. Ontbreken deze dan zoekt de gemeente met professionals en vrijwilligers naar nieuwe samenwerkingsverbanden.

Verschuiving: gemeente laat los

De omvangrijke bezuinigingen van rijkswege die op ons afkomen, laten eigenlijk geen andere keuze. Ook de gemeente zal zelf moeten kantelen om de uitvoering van voorzieningen los te laten. De verschuiving van formele naar informele zorg betekent minder (of meer selectief) accent op inzet van professionals en meer inzet door (organisaties van) burgers, zodat burgers hun eigen zorg gaan regelen.

Beperking van de huishoudelijke hulp tot 60% van het huidig volume in financiering van rijkswege betekent dat de gemeente veel vaker nee moet verkopen en moet prioriteren op maatwerk. Wat let de burger om zelf huishoudelijke hulp (de vroegere werkster) te regelen en te betalen? Zo nodig via een (vrijwilligers) organisatie of een speciaal uitzendbureau dat de inzet van betaalde krachten/witte werkster regelt en zorgt dat die zorgverleners niet langer geheel afhankelijk zijn van een uitkering.

Groepsgewijze ondersteuning

Wij laten in dit visiedocument ook concreet zien dat deze manier van werken de afgelopen jaren binnen het gehele sociaal domein meer en meer succesvol is geweest. Het is daarbij belangrijk om niet alleen extra aandacht te besteden aan de individuele burger. Centraal staat de komende jaren de stimulering om de individuele kanteling vanuit gemeentewege te ondersteunen en dat ook daadwerkelijk groepsgewijze ondersteuning wordt geboden door burgers zelf.

Inventief wordt gezocht naar nieuwe mogelijkheden, waar nodig gefaciliteerd door professionals die niet alleen de individuele zelfredzaamheid ondersteunen, maar die ook samenwerken met gezamenlijke gebruikers om te komen tot een institutionele verankering. Zodat gebruikersinitiatieven samen met de gemeente, zorgverzekeraars, zorginstellingen en de woningcorporatie overzichtelijke (en kleinschalige) projecten ontwikkelen waarmee bezuinigingen van rijkswege op de zorg kunnen worden opgevangen.

Bij voorkeur worden de gebruikers op deelterreinen met elkaar in verbinding gebracht zodat zij elkaar versterken. Een dergelijke opschaling is in Krimpen aan den IJssel ook al eens toegepast met het project Bloemrijk. Wij laten zien dat de sterke eigenschappen van een dergelijk project kunnen worden benut en verbreed op alle deelterreinen van het sociale domein.

Het functioneren van de Krimpense Belbus, zie www.belbus-krimpen.nl.

Krimpense visie op het sociale domein

We vinden het belangrijk om de transitieprocessen met elkaar te verbinden omdat aan alle decentralisaties dezelfde uitgangspunten ten grondslag liggen:

- van vangnet naar springplank: nadruk op eigen verantwoordelijkheid van burgers, op meedoen in de samenleving en op gebruikmaken van sociale netwerken.
- dicht bij huis: ondersteuning en participatie dicht bij de burger, op lokaal niveau.
- voorkomen in plaats van genezen: investeren in preventie wordt door regie en financiering in één hand te leggen.

De Krimpense visie op het sociale domein luidt:

‘Elke Krimpense inwoner moet kunnen meedoen in de Krimpense samenleving.

Wij streven daarbij naar een samenleving waarin de inwoners van Krimpen aan den IJssel zelfredzaam zijn en zich bij elkaar betrokken voelen. De gemeente zet in op preventie.

Wanneer de burger het niet alleen (ook niet met zijn sociale netwerk) redt, dan faciliteert de gemeente dat burgers ondersteuning vinden, zodat zij weer zelfredzaam worden en op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Bij deze vorm van ondersteuning richten wij ons op de vraag, wat iemand nodig heeft en hanteren daarbij in complexe gevallen het principe ‘één gezin/huishouden, één plan, één regisseur’

Uitgangspunten waaruit we onze visie vorm willen geven

Gelet op de hierboven geformuleerde visie is een aantal uitgangspunten voor ons leidend. Met inachtneming van die uitgangspunten kunnen we als gemeente aan de inwoners optimale ondersteuning bieden, zodat inwoners, ook de kwetsbare, daadwerkelijk kunnen meedoen in onze samenleving.

Uitgangspunt 1: Vraag van de inwoner centraal

De vraag van de inwoners en zijn sociale omgeving moet centraal staan. Het kan hierbij gaan om eenvoudige zorgvragen, maar ook ingewikkelde meervoudige voorzieningen. In de praktijk maken de meest kwetsbare inwoners gebruik van de meeste regelingen. In de Wmo-nota gaven we het al aan: maatwerk is belangrijk, maar ook samenhangende voorzieningen zijn noodzakelijk. Hierbij gaan we uit van het uitgangspunt 1 gezin/huishouden, 1 plan/arrangement bij complexe zorgvragen.

Het Seniorenplatform heeft zich in 2012 bezig gehouden met het informeren en helpen van inwoners bij het gebruik van het glasvezelnetwerk.

Daarnaast participeert een lid van het Seniorenplatform in de programmagroep Woonservice om zo verbindingen te houden met de (nog deels op te zetten) voorzieningen in Krimpen aan den IJssel. De leden denken nu mee over domotica, wijkverpleegkundige, wijkshouwen, etc.

Uitgangspunt 2: Nieuwe samenwerkingsverbanden

Wij stimuleren nieuwe samenwerkingsverbanden (vrijwilligers met zo nodig ondersteuning door professionals) die huidige dienstverleningsvormen kunnen vervangen. Hiermee ontstaan voorliggende voorzieningen die individuele oplossingen in de regel overbodig maken.

Uitgangspunt 3: Rechtszekerheid voor inwoners met ruimte voor verschil

Eenzijds is het gewenst om te komen tot maatwerk, door aan te sluiten bij de unieke situatie van de burger en zijn/haar omgeving. Tegelijkertijd kan er geen sprake zijn van willekeur, voldoende rechtsbescherming en rechtszekerheid is ook in het nieuwe stelsel van belang. Het compensatiebeginsel biedt hiertoe mogelijkheden en is breed toepasbaar binnen het sociale domein.

Op dit moment is het overigens nog niet geheel duidelijk met welke kaders de rijksoverheid komt, dit zou de beleidsvrijheid van de gemeente kunnen inperken.

De re-integratie van burgers op de arbeidsmarkt zou bijvoorbeeld onder het compensatiebeginsel kunnen vallen. De aanvulling op het verdienvermogen of de plaatsing in een SW bedrijf is dan een compensatie, die de burger ontvangt voor een beperking.

Uitgangspunt 4: Horizontale verantwoording (aan inwoners en gemeenteraad)

Binnen de door de rijksoverheid gestelde kaders dient de gemeente verantwoording af te leggen aan de inwoners en uitvoerende instellingen. Professionals leggen verantwoording af over de effectiviteit, kwaliteit en de doelmatigheid van hun dienstverlening. Zij kunnen dit doen met inspraak, klachtrecht, kwaliteitszorg en benchmarking. Dit vraagt om standaardisering in de verantwoording van instellingen. Om waterbedeften te voorkomen is het noodzakelijk dat de gemeente integraal over het gehele sociale domein verantwoording aflegt aan de gemeenteraad.

Uitgangspunt 5: Samenhangende informatievoorziening

Om daadwerkelijk integraal te kunnen werken is een adequate informatievoorziening noodzakelijk. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Een zorgvuldige balans tussen recht op autonomie en vlotte gegevensuitwisseling tussen professionals;
- Eenvoud en transparantie;
- Privacy borgen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens;
- Waar mogelijk de informatievoorziening standaardiseren;
- Duidelijke en heldere communicatie richting inwoners.

Uitgangspunt 6: Gemeente is een krachtige netwerkpartner

Als gemeente kunnen we de opdracht in het sociale domein niet alleen organiseren. We maken onderdeel uit van een netwerk met de maatschappelijke partners. We onderscheiden hierbij de volgende partners:

- Partners waar we een subsidie- of inkooprelatie mee hebben;
- Andere maatschappelijke partners, zoals scholen en werkgevers, politie/justitie, woningcorporatie(s);
- Partners die een groot belang hebben bij de gemeentelijke aanpak, zoals verzekeraars, zorgkantoren en landelijke uitvoeringsorganisaties.

Om als krachtig netwerkpartner te kunnen opereren hebben we een heldere sturingsvisie en sturingsinstrumenten nodig.

Uitgangspunt 7: Uitvoeringskracht van de gemeente versterken

Een integrale benadering vraagt ook een (interne) inspanning van de gemeente. De nu gescheiden werelden, zoals werk, maatschappelijke ondersteuning, jeugd en onderwijs moeten meer in samenhang worden benaderd. We moeten ook voldoende krachtige positie verwerven naar onze partners. Daarbij is ook niet geheel onbelangrijk dat we als gemeente (eventueel in samenwerking met andere gemeenten) de financiële risico's moeten kunnen dragen. Dit vraagt om een heldere visie ten aanzien van de samenwerking. De bovenlokale samenwerking moet gedegen vorm gegeven worden. Op bepaalde terreinen vraagt het Rijk ook nadrukkelijk om deze bovenlokale samenwerking. Dit geldt bijvoorbeeld voor de jeugdbescherming en jeugdreclasering.

De gemeente kiest zelf voor een samenwerking met Capelle aan den IJssel en Zuidplas ten aanzien van sociale zaken. Op andere terreinen zoals de inkoop van jeugdhulpverlening zal er sprake zijn van een samenwerking met alle of een aantal gemeenten in de regio Rotterdam Rijnmond. De integrale afstemming zal in deze samenwerking geborgd moeten worden.

Uitgangspunt 8: Gemeentelijke beleidsvrijheid benutten en budgetten ontschotten, als voorwaarden voor integraliteit en innovatie.

Op dit moment zijn er vele financiële schotten omdat de vergoedingen van rijkswege gelabeld zijn voor een bepaald doel. Voorkomen moet worden dat we als gemeente zelf ook schotten gaan inbouwen. Om de integraliteit te kunnen waarborgen zal ook mogelijk de Planning en Control-cyclus heringericht moeten worden. Hierbij is het cruciaal dat we ons realiseren dat we de decentralisaties alleen doelmatig kunnen uitvoeren en de gewenste maatschappelijke effecten kunnen bereiken als we inzetten op een integrale benadering van het sociale domein, waarbij we een transformatie realiseren.

Hoe willen we sturen?

Krimpen aan den IJssel is een vitale samenleving. Veel mensen doen mee in onze samenleving. Veel vrijwilligers zijn op verschillende manieren actief en betrokken in hun buurt, wijk, kerk, vereniging of in de gemeente. Zoals uit het voorgaande blijkt, hebben we de ambitie om meer over te laten aan het maatschappelijk initiatief.

Als gemeentebestuur en ambtelijke organisatie zijn wij voor de nodige kennis en ervaring afhankelijk van de inbreng vanuit de samenleving. Ook de gemeentelijke overheid kan het immers niet alleen. De gemeentelijke overheid moet wel het vangnet of misschien beter gezegd de springplank zijn en blijven voor kwetsbaren in onze samenleving en moet daarnaast alert zijn op overvraging. Van de gemeente mag worden verwacht dat zij zich inzet op het verder tot bloei brengen van de vitale samenleving. De overheid kan sturen met geld, regels en door te communiceren.

Uitgaande van de hierboven aangegeven uitgangspunten is het belangrijk om te komen tot integrale sturing en één financieringssysteem. Integrale sturing moet de verbinding leggen tussen de verschillende domeinen, zoals zorg, school, jeugd, werk, inkomen en wonen. Het particulier initiatief is leidend, om invulling te geven aan onze gemeentelijke rol, die per situatie en per onderwerp kan verschillen. We onderscheiden daarbij een aantal niveaus, zoals de Raad voor het Openbaar Bestuur² deze heeft geïntroduceerd.

² Raad voor het openbaar bestuur, Loslaten in vertrouwen. Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt én samenleving. December 2012

- Reguleren: regulering door wet- en regelgeving, regels handhaven en overtreding sanctioneren;
- Regisseren: andere partijen hebben ook een rol, maar overheid vindt het belangrijk om regie te hebben;
- Stimuleren: zoekt naar mogelijkheden om anderen te stimuleren;
- Faciliteren: initiatief komt van elders, overheid vindt het belangrijk dit mogelijk te maken;
- Loslaten: overheid heeft geen bemoeienis meer.

Dit betekent dat we als gemeente ruimte willen geven aan de vitale samenleving. We vinden dat mensen de kans moet krijgen taken op zich te nemen, die hun competenties, zelfvertrouwen en interesses passen. De gemeente kan dit ondersteunen, indien dit nodig is. Differentiëren is daarbij nodig, dit vraagt van ons sensitiviteit en flexibiliteit. Loslaten betekent ook dat mensen en sociale verbanden meer zeggenschap krijgen. We houden zodoende oog voor de kwetsbaren in de samenleving.

Van de ambtelijke organisatie vraagt het communicatieve vaardigheden. De organisatie is meer gericht op begeleiden en bewaken van het proces. Plannen worden meer gemaakt in coproductie met belanghebbenden en betrokkenen. Daarbij is het belangrijk om helder te hebben welke rol de gemeente kiest, deze dient voor alle partners duidelijk te zijn. Ook dient duidelijk te zijn wat de gemeente verwacht van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Van maatschappelijke organisaties vragen wij in ieder geval dat zij kennis hebben van de Krimpense cultuur. Binnen de organisaties moeten de mensen, waarvoor zij werkzaam zijn, een belangrijke stem hebben. Aangezien de organisaties verschillende belangen dienen, zullen we ook verschillende sturingsinstrumenten in moeten zetten. Wij willen daarom in ieder geval sturen op:

- Samenwerking van de uitvoerende partners c.q. instanties, opdat er sprake is van effectieve en efficiënte inzet van trajecten;
- Output als het gaat om meetbare parameters van de organisatie;
- Op afstand om de handelingsvrijheid van professionals zo groot mogelijk te houden;
- Het voorkomen van verkeerde prikkels;
- Een lange termijn verandering (10-20 jaar).

Ideale oplossing vanuit de Wmo-gedachte

Jan is een 16-jarige jongen die opgroeit in een tweeouder gezin met 2 jongere zusjes. Jan heeft de diagnose PDD-Nos, een aan autisme verwante stoornis. Als gevolg hiervan ondervindt hij beperkingen op het gebied van zelfredzaamheid, plannen en ordenen van alledaagse zaken, het uitvoeren van complexere taken, problemen oplossen en het beheren van geld. Jan is dwangmatig in zijn denken, hij is weinig flexibel. Dit leidt thuis soms tot ruzies. Hij bezoekt het speciaal onderwijs, ook daar loopt hij tegen dezelfde zaken aan. Vanuit de Wmo-gedachte krijgt Jan individuele begeleiding om beter te leren plannen en structureren. Maar hij neemt ook deel aan een maatjesproject, waarmee hij een keer in de week wat gaat doen. Dit is een jonge student die Jan ook leert om te gaan met geld, dagelijkse dingen etc. Vanuit het CJG is ondersteuning voor het gezin om beter te leren omgaan met de gevolgen van de PDD-Nos.

4. Een goede balans: couleur locale en samenwerken

Samenwerking met de partners

Als gemeente kunnen we de opdracht in het sociale domein niet alleen organiseren. Binnen het sociale domein wordt dan ook met een groot aantal partners samengewerkt.

Op dit moment werken we al nauw samen met lokale netwerkpartners. Het gaat dan om peuterspeelzalen, kinderopvang, scholen, maatschappelijke organisaties, zoals onder andere het jongerenwerk en de netwerkorganisatie Centrum voor Jeugd en Gezin, het algemeen maatschappelijk werk, sport- en culturele organisaties en welzijnsorganisaties (zoals Meldpunt), werkgevers en politie. Maar ook om aanbieders, die huishoudelijk hulp uitvoeren en die preventieve ondersteuning bieden. In onze gemeente is er sprake van een sterke binding (via verenigingen en kerkgenootschappen). Dit zien wij als een kracht en een kans voor Krimpen aan den IJssel op het sociale domein. De verantwoordelijkheid voor kwetsbare groepen wordt breed gedeeld. Het welbevinden van de inwoners en deelname aan het sociale verkeer staan hoog in het vaandel. Met het oog op de kwetsbare groepen en de bezuinigingen bij overheid, zorg- en maatschappelijke instellingen, is de verwachting dat de komende jaren het beroep op vrijwilligers zal toenemen.

Focus verschuift van oorzaak naar oplossing

Daniel zit in groep 5 en kan zich slecht concentreren. Hij kijkt vaak uit het raam, of houdt anderen kinderen van hun werk, rommelt wat met zijn spullen. Zijn schoolresultaten zijn slecht.

Volgens de huidige systematiek wordt onderzocht of de oorzaak van het gedrag te vinden is. Hoe heeft het zo ver kunnen komen?

Binnen de nieuwe systematiek is dat niet de eerste vraag die gesteld wordt.

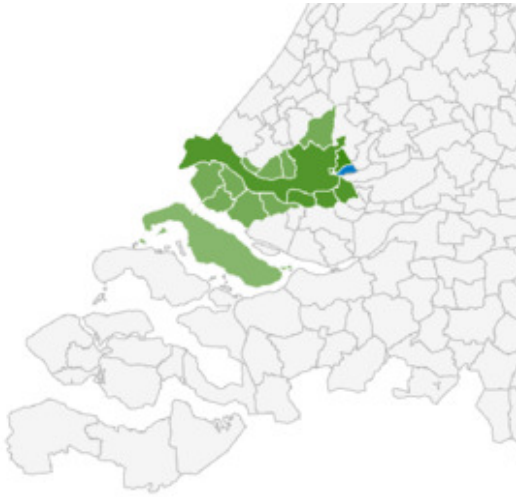
Leidend is de vraag: Wat heeft Daniel nodig om wel goed te kunnen functioneren.

De afgelopen jaren zijn de contacten met de zorgaanbieders geïntensiveerd en de komende jaren krijgen we te maken met nog meer zorgaanbieders. Zo wordt een groot deel van de huidige (jeugd)zorg uitgevoerd door diverse regionale en zelfs landelijke zorgaanbieders.

Voor de partners willen we een krachtig netwerkpartner zijn, die zijn opdrachten helder uitzet. Wij verwachten van de partners dat zij een belangrijke bijdrage leveren aan de door ons gewenste maatschappelijke effecten. Wij vinden het daarbij van groot belang dat zij gebiedsgericht werken en dus oog hebben voor de couleur locale. De partners dienen over hun eigen organisatiebelangen heen te stappen voor een goede uitvoering van hun maatschappelijke opdrachten.

Samenwerking met gemeenten in de regio

De 3D's en het Passend onderwijs vormen (in hun onderling verband) een opgave die een gemeente van bijna 29.000 inwoners bijna te boven gaat. Bij de ontwikkeling van Jeugdzorg vindt al een verregaande samenwerking plaats binnen de regio. Ook de lokale netwerkorganisatie Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is ontworpen om de kracht van lokale en regionale instellingen te verbinden, met inbreng van de Krimpense burger. Reden genoeg om niet alleen de veerkracht van het Krimpense sociaal domein te testen en te verstevigen, maar ook om na te gaan of met inbreng via een grotere schaal (van regionale instellingen resp. andere gemeenten) grote financiële risico's kunnen worden opgevangen.

Wij vinden het belangrijk dat we voor onze inwoners oog houden voor de couleur locale, maar we zien ook dat we de taken die we moeten uitvoeren niet alleen kunnen doen of niet alleen moeten willen doen. Deels omdat we wettelijk verplicht zijn om samen te werken, maar ook omdat we zien dat samenwerking ons inhoudelijk sterker maakt en dat we ook financieel sterker worden door eventueel risico's gezamenlijk te dragen.

Krimpen aan den IJssel werkt dan ook al geruime tijd samen met gemeenten in de regio Rotterdam Rijnmond, te weten Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Brielle, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen en Westvoorne. Vanaf 2013 is ook de gemeente Goeree-Overflakkee aangesloten. Deze gemeenten werken regionaal samen, maar ook is het gebied ingedeeld in subregio's. Zo vormen de gemeenten Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland één van de subregio's.

Met de hierboven genoemde gemeenten wordt het jeugdstelsel in grote lijnen ingevuld. Nadere uitwerking vindt lokaal plaats, maar we zoeken daarbij ook de samenwerking met andere gemeenten binnen deze regio, die inhoudelijk gezien het best bij Krimpen aan den IJssel aansluit. Naast de subregio Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland, zoeken we daarom ook de samenwerking met de gemeenten Rotterdam en de zogeheten BAR-gemeenten. Ook op de andere deelterreinen binnen het sociaal domein vindt de samenwerking plaats met gemeenten in de regio Rotterdam.

Voor wat betreft sociale zaken wordt samengewerkt met de gemeente Zuidplas en gemeente Capelle aan den IJssel. In de loop van 2014 wordt er één uitvoeringsorganisatie sociale zaken gevormd voor de gemeenten Capelle aan den IJssel, Zuidplas en Krimpen aan den IJssel. Zuidplas is voor wat betreft het jeugddomein en de Wmo een nieuwe samenwerkingspartner. Zuidplas komt voor ons ook in beeld gelet op de samenwerking met het onderwijs.

We hebben namelijk te maken met een drietal samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het samenwerkingsverband primair onderwijs, PO 2818, Capelle a/d IJssel e.o. heeft te maken met drie gemeenten, te weten Zuidplas, Capelle aan den IJssel en Krimpen aan den IJssel. De andere 2 samenwerkingsverbanden hebben met meer gemeenten te maken. PO 001, het Reformatorisch verband is namelijk een landelijk verband, maar zoekt in onze regio afstemming met PO 2818. Het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs, heeft naast een groot aantal gemeenten in de regio Rotterdam Rijnmond, zoals hierboven genoemd, ook te maken met gemeenten op de Hoeksche Waard en met onze buurgemeente Nederlek.

In het schema op de volgende pagina is weergegeven met welke gemeenten we samenwerken binnen de verschillende beleidsterreinen. We hebben daar ook het veiligheidsdomein bij betrokken gelet op de raakvlakken met het sociale domein.

Samenwerkingsverbanden	Inwoners (2012)	Volksgezondheid	Jeugd	CJG-Rijnmond	MO en vrouwenopvang	WMO Begeleiding	Wmo Convenant zorgkantoor	SOZA	Veiligheid	Onderwijs PO 001	Onderwijs PO 2818	Onderwijs VO 2810
Gemeente												
Krimpen aan den IJssel	28.676	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X
Albrandswaard	25.018	x	x	x	x	x			x			X
Barendrecht	47.055	x	x	x	x	x			x	X		x
Bernisse	12.421	x	x	x		x			x			
Brielle	16.071	x	x	x		x			x			
Capelle aan den IJssel	66.108	x	x	x (jgz 4-19)	x	x	x	x	x	X	x	x
Hellevoetsluis	39.434	x	x	x		x			x			
Lansingerland	55.259	x	x	x	x	x	x		x			
Maassluis	31.849	x	x	x		x			x			
Ridderkerk	45.210	x	x	x	x	x			x	X		x
Rotterdam	615.937	x	x	x	x (centrum gem)	x	x		x	X		x
Schiedam	76.129	x	x	x		x			x			
Spijkenisse	72.171	x	x	x		x			x			
Vlaardingen	71.110	x	x	x		x			x			
Westvoorne	13.895	x	x	x		x			x			
Zuidplas	40.654							x			x	x
Overig										X		x

Dicht bij de burger

Wij vinden het van groot belang dat wij het ondersteuningsaanbod zo dicht mogelijk bij de inwoners organiseren. Een gebiedsgerichte benadering is daarbij van belang, maar ook samenwerking met gemeenten in de regio Rotterdam. Zoals gezegd, de gemeente Krimpen aan den IJssel zoekt dan ook actief de samenwerking in deze regio om voldoende slagkracht te hebben om de nieuwe taken in het sociale domein te kunnen uitvoeren. Bij de samenwerking vinden wij het van belang dat er voldoende ruimte blijft voor onze couleur locale.

Basis is gelegd

Zoals gezegd de gemeenten in de stadsregio Rotterdam hebben een gezamenlijke basis in het vormgeven van bijvoorbeeld het jeugdbeleid en volksgezondheidsbeleid. Er wordt al een aantal jaren gezamenlijk gewerkt aan het vereenvoudigen en verbeteren van hulp aan kinderen en gezinnen. Er ligt daardoor een basis om het jeugdbeleid in de gemeenten van de stadsregio nog efficiënter en bovenal effectiever te maken. Het ligt dan ook voor de hand om de wettelijk verplichte taken zoals de uitvoering jeugdbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, het advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK) en de gesloten jeugdhulp, en in het verlengde daarvan ook crisisinterventieteam samen met de gemeenten in de regio Rotterdam op te pakken.

Naast deze wettelijk verplichte taken vinden wij het van belang ook andere taken in gezamenlijkheid te organiseren. De samenwerking met de andere gemeenten maakt ons een krachtiger partner voor de nieuwe partijen, die over het algemeen ook regionaal georiënteerd zijn. De keuze om het een of het ander, hetzij lokaal hetzij regionaal, te organiseren heeft te maken met bijvoorbeeld het aantal cliënten en het aanbod. Indien het aantal cliënten gering is en het gaat om een specifieke ondersteuningsvraag dan ligt het in de rede om dit op regionale schaal te

organiseren. Ook kan de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van zorg een factor van betekenis zijn. Wat betreft het aanbod kan het ook zo zijn dat de regionale schaal nodig is, omdat het gaat om een dure voorziening gelet op opstart- afbouwkosten van de voorziening, en/of specialistisch aanbod, hetzij om schaars beschikbare kennis/expertise. Ook is het belangrijk om in de overgangssituatie met elkaar zorg te dragen voor de continuïteit van de zorg voor en na de transitie. Ook vinden we het belangrijk om naar regionale partners gezamenlijk op te trekken. Het kan namelijk voor alle partijen nuttig zijn om met raamovereenkomsten te gaan werken en gezamenlijke afspraken te maken ten aanzien van de transformatie. Over de wijze van inkoop en de wijze waarop we dit met elkaar gaan financieren is onderwerp van gesprek. Gedacht wordt aan het een bijdrage in de vorm van een vlaktax en een inkoopmodel dat via een gemeenschappelijke regeling bestuurlijk wordt ingericht.

Met de gemeenten Rotterdam, Capelle aan den IJssel en Lansingerland wordt binnenkort een convenant gesloten om samen op te trekken naar het Zorgkantoor. Zodat wij mogelijk in het kader van begeleiding arrangementen gezamenlijk kunnen gaan financieren.

Door samen te werken met de gemeenten in de regio willen wij kwalitatief goede zorg bieden aan onze inwoners en

- voorkomen dat gedurende een jaar de begroting overschreden wordt;
- cliënten garanderen dat de benodigde zorg altijd ingezet kan worden, ongeacht de financiële positie van de gemeente van herkomst;
- de bezettingsgraad van de regionaal ingekochte plaatsen maximaliseren en daarmee verspilling voorkomen;
- zorgorganisaties stimuleren zich zodanig te organiseren dat de gewenste transformatie van zwaardere naar lichtere zorg bewerkstelligd kan worden.

Verzoek van minister Plasterk

De twee decentralisatiebrieven van minister Ronald Plasterk (Binnenlandse zaken) roepen de gemeenten op om snel en slagvaardig bovengemeentelijke samenwerking op het sociaal domein te realiseren. Hoewel de invoering van de Participatiewet met een jaar is uitgesteld tot 1 januari 2015, houdt minister Ronald Plasterk vast aan zijn deadline van 31 mei 2013. Dat is de uiterste datum waarop gemeenten moeten aangeven in welk samenwerkingsverband zij hun nieuwe taken in het sociale domein gaan uitvoeren. In de bijlage bij dit document vindt u een afschrift van de brief die wij zonden. De kernboodschap van de brief geeft aan dat wij de samenwerking met de gemeenten in de regio Rotterdam continueren, waarbij wij oog houden voor couleur locale.

We continueren de **samenwerking** met de gemeenten in de regio Rotterdam (inclusief Zuid-plas) waarbij we oog houden voor couleur locale. De gezamenlijke gemeenten in de regio Rijnmond bepalen bijvoorbeeld met elkaar welk aanbod regionaal ingekocht gaat worden en hoe we een gezamenlijk (toegangs) procedure vorm gaan geven. Hierbij wordt ook in samenwerking met vertegenwoordigers van zorgaanbieders een vloeiende overgang van bestaande cliënten naar het nieuwe stelsel geregeld.

5. Betrokkenheid: Krimpense burger en gemeenteraad

Beleidsontwikkeling in samenspraak met betrokken partijen en inwoners

De komende periode wordt een communicatieplan voor overleg met inwoners opgesteld. In samenspraak met alle betrokken partijen wordt de (interne) werkwijze hierop ingericht. Daarom willen we ook in 2013 en 2014 op meerdere momenten kennis blijven delen en dit samen ontwikkelen met onze partners. Hierbij bekijken we hoe we de rol van de verschillende platforms kunnen versterken, zowel lokaal als in samenwerking met de andere gemeenten. Verder zijn we onder begeleiding van het expertisecentrum JSO gestart met een participatietraject, dat er op gericht is om zowel op gemeentelijk niveau als bij de partners de participatie van onze inwoners te versterken. Hierbij zijn er ook contacten gelegd met ervaringsdeskundigen.

Bij de communicatie naar alle betrokkenen is het belangrijk dat we ons realiseren dat het stimuleren van de eigen kracht van inwoners en de integrale aanpak door de gemeente beleidsuitgangspunten zijn die een andere houding en gedrag verlangen van alle betrokken partijen – van inwoners en cliënten, van de medewerkers van de gemeente, professionals die werkzaam zijn bij maatschappelijke en zorgorganisaties. Met de communicatie willen we bereiken dat

- doelgroepen op de hoogte zijn van de veranderingen in het sociaal domein;
- doelgroepen zich erkend voelen in hun zorgen en emoties over de veranderingen;
- medewerkers van de gemeenten, ervaringsdeskundigen, professionals en cliënten en hun verzorgers worden uitgedaagd mee te denken over de transformatie binnen het sociale domein;
- inwoners en de betrokken organisaties weten welke bijdragen van hen wordt verwacht en bereid zijn die bijdrage naar vermogen te leveren in nieuwe samenwerkingsverbanden.

Krimpense burger

Onze visie op de toekomst betekent dat Krimpenaren zoveel mogelijk voor elkaar zorgen, zolang mogelijk thuis wonen en zo min mogelijk zorgafhankelijk zijn. De langdurige zorg wordt immers steeds duurder, zodat wel middelen moeten zoeken om de extra kosten op te vangen.

We moeten uit de hoek van de warme waarden die holle frasen dreigen te worden. Eigen regie en zelfredzaamheid helpt kwetsbare mensen niet. Krimpenaren kunnen gaan denken aan woongroepen voor gepensioneerde vrienden en huizen waar kinderen met hun ouders wonen. Landelijk zou kunnen meespelen het fiscaal voordelig maken van zorg voor ouders via huurtoeslag en erfbelasting. Mantelzorg kan als werk worden beschouwd. Het zorgen voor kwetsbaren thuis vraagt een culturomslag waarbij gedacht kan worden aan vrije tijd, huisvesting, privé financiën e.d.

Het Seniorenplatform heeft enige jaren geleden grote bijeenkomsten georganiseerd in kerkgebouwen om Krimpenaren duidelijk te maken dat een culturomslag nodig is. Beter verhuizen zij tijdig naar een gelijkvloerse woning, in plaats van op latere leeftijd te verhuizen naar een verpleegtehuis met hoge eigen bijdragen. De verzorgingstehuizen zijn immers opgeheven.

Wij gaan professionele instellingen stimuleren en vrijwilligersorganisaties ondersteunen om op zoek te gaan naar nieuwe samenwerkingsverbanden waarmee onze visie kan worden gerealiseerd. Niet alleen zijn bij herhaling grote voorlichtingsbijeenkomsten nodig zoals deze in het verleden hebben plaats gevonden. Ook kan worden gedacht aan themabijeenkomsten door en voor vrijwilligers om nieuwe bewoners- en gebruikersinitiatieven te realiseren.

De Wmo-adviesraad en het Seniorenplatform hebben een adviserende rol. Zij kunnen aangeven of zij akkoord gaan met onze visie en mogelijk nog aanvullingen of verbeterpunten hebben. In samenwerking met hun kunnen wij de communicatie naar de burgers gaan versterken.

Ondersteuning gemeenteraad bij de besluitvorming rond de decentralisaties

Het komende jaar zal de raad belangrijke beslissingen moeten nemen over de decentralisaties. Ter ondersteuning zouden we graag afspraken met de gemeenteraad willen maken om u zo goed mogelijk te equiperen voor deze beslissingen. Zo willen wij graag op gezette tijden een raadsinformatieavond organiseren om u zo volledig mogelijk te informeren over wat er op rijksniveau speelt en waar wij als gemeente staan. Voor het jeugd domein kan dit betekenen dat we dat samen met de gemeenten Capelle aan den IJssel en Lansingerland organiseren. Zoals we dat de afgelopen periode ook hebben gedaan. Daarnaast blijven wij u via Raadsinformatiebrieven zo helder mogelijk informeren waar we nu staan en op welke momenten er raadsvoorstellen op de verschillende terreinen worden voorgelegd. Daarnaast lijkt het voor een goede voortgang wenselijk af te spreken hoe de decentralisaties de juiste prioriteit kunnen krijgen binnen de informatieve commissie.

Op woensdag 20 februari 2013 werden de raadsleden van de gemeenten Capelle aan den IJssel, Lansingerland en Krimpen aan den IJssel geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de decentralisatie jeugdzorg. Op verzoek van de gemeente Krimpen aan den IJssel begeleidde Brigitte van Egmond van Egmondconnect een dialoog tussen raadsleden en ouders. Nadat Brigitte van Egmond een korte introductie had gegeven, volgden een openhartig gesprek met de betreffende ervaringsdeskundigen. De ouders vertelden de raadsleden hun ervaringen met de jeugdzorg en gaven hen de nodige overdenkingen mee. Jeugdzorg is mensenwerk! Maatwerk is belangrijk! Zorg voor passende hulp. Maak gebruik van onze ervaringsdeskundigheid. We willen graag mee denken!

6. Planning: piketpalen zodat we duidelijk koers houden

Op koers blijven

Zoals ook aangegeven in de Nota Drie Decentralisaties in Krimpen aan den IJssel (april 2012) is per decentralisatie een eerst verantwoordelijk beleidsmedewerker aangewezen. De teamleider Beleidsontwikkeling draagt zorg met deze beleidsmedewerkers voor de verbinding van de drie decentralisaties. De directeur Samenleving is verantwoordelijk voor de integraliteit en de uitvoerbaarheid van de taken.

Uit dit visiedocument blijkt des te meer dat het, gelet op integraliteit, nu de kunst is te komen tot een goede afstemming en samenhang tussen de verschillende ontwikkelingen. Deze moeten immers nauwkeurig op elkaar worden afgestemd, zodat we duidelijk koers houden. Om daadwerkelijk de juiste koers te varen, vindt er periodiek ambtelijke afstemming plaats met de primair verantwoordelijke wethouders. Daarnaast wordt het college periodiek op de hoogte gebracht van de stand van zaken en wordt de gemeenteraad eveneens periodiek geïnformeerd.

In onderstaand overzicht hebben we de belangrijkste – nu bekende – piketpalen aangegeven.

Wat	Wanneer
Algemeen	
Communicatietraject Visiedocument Regionale afspraken - Gezamenlijke inkoopstrategie - Inrichting Advies en Meldpunt Huiselijke Geweld en Kindermishandeling - Inrichting bestuurlijk kader (bv gemeenschappelijke regeling)	start zomer/najaar 2013
Participatiewet	
Inventarisatie lokale doelgroepen volgens WWB, WSW en Wajong Kadernota Begeleiding en persoonlijke verzorging	najaar / Eind 2013 – voorjaar 2014
Verkenning nieuwe werkvomen in Werkplein, incl. onderzoek naar gezamenlijke meetinstrumenten geïntegreerde participatieladder	najaar 2013
Verkenning integrale inzet doelgroepen	voorjaar 2014
Verkenning nieuwe samenwerkingspartners Promen	voorjaar 2014
Onderzoek financiële gevolgen	voorjaar 2014
WMO	
Betrokkenheid van Krimpense burger vergroten met ondersteuning van bewonersinitiatieven	najaar 2013
Aanpassen van verordening en besluit Wmo in het kader van begeleiding, hulp bij huishouden en hergebruik hulpmiddelen	eind 2014
Jeugdwet	
Regionale afspraken (o.a. Gezamenlijke inkoopstrategie, inrichting Advies en Meldpunt Huiselijke Geweld en Kindermishandeling, Jeugdbe-	eind 2013 en voorjaar 2014

scherming en Jeugdreclassering, Inrichting bestuurlijk kader (bv gemeenschappelijke regeling)	
Ondersteuningsplannen (passend onderwijs)	voorjaar 2014
Lokaal beleidsplan Jeugd en Verordening (mede op basis van regionale uitgangspunten)	voorjaar 2014
Nieuw jeugdstelsel implementeren	vanaf 2015 (wel pilots en proeftuinen 2013 en 2014)

7. Samenvattende conclusies

Aanleiding

De komende jaren verandert veel in het gemeentelijke sociale domein. Gemeenten krijgen door de overheveling van de jeugdzorg, AWBZ naar Wmo, Participatiewet en Passend Onderwijs omvangrijke nieuwe taken, bevoegdheden en budgetten. Vanuit een gezamenlijke visie leggen we verbindingen binnen het sociaal domein. Alleen op die manier kunnen we nieuwe ontwikkelingen op deelterreinen effectief aanbrengen, in samenwerking met de Krimpense burger, professionele maatschappelijke instellingen en andere gemeenten.

Samenhang in het sociale domein

Het streven is dat zoveel mogelijk mensen en gezinnen actief participeren in de samenleving, werken om in hun eigen levensonderhoud te voorzien, de eigen regie over hun leven voeren en bijdragen aan het welbevinden van hun sociale omgeving. Voor de meeste mensen is dat bijna vanzelfsprekend; zij kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud en nemen actief en volwaardig deel aan de maatschappij. En meer dan dat: ze geven de maatschappij mede vorm en dragen bij aan de economie, de sociale cohesie en beiden sociale ondersteuning aan anderen, bijvoorbeeld als familielid, in de rol van collega, werkgever, goede buur, vriend, vrijwilliger. Maar participatie gaat niet altijd van zelf. Soms is daar ondersteuning nodig, soms activering, of allebei.

Bij de drie decentralisaties komt de regie bij de gemeente te liggen, zowel om de transitie in goede banen te leiden, als de uitvoering optimaal te laten verlopen. Gemeenten zijn het best in staat om de ondersteuning dicht bij de burger te organiseren en maatwerk te (laten) leveren. De drie decentralisaties en daarnaast ook het passend onderwijs kennen elk hun eigenheden en tempo van de implementatie. Desalniettemin is een integrale benadering wenselijk, immers op een groot aantal thema's verschillen de drie decentralisaties en passend onderwijs niet veel van elkaar.

We vinden het belangrijk om de transitieprocessen met elkaar te verbinden omdat aan alle decentralisaties dezelfde uitgangspunten ten grondslag liggen:

- van vangnet naar springplank: nadruk op eigen verantwoordelijkheid van burgers, op meedoen in de samenleving en op gebruikmaken van sociale netwerken;
- dicht bij huis: ondersteuning en participatie dicht bij de burger, op lokaal niveau;
- voorkomen in plaats van genezen: investeren in preventie door regie en financiering in één hand te leggen.

De Krimpense visie op het sociale domein

'Elke Krimpense inwoner moet kunnen meedoen in de Krimpense samenleving. Wij streven daarbij naar een samenleving waarin de inwoners van Krimpen zelfredzaam zijn en zich bij el-

kaar betrokken voelen. De gemeente zet in op preventie. Wanneer de burger het niet alleen redt (ook niet met zijn sociale netwerk), dan faciliteert de gemeente dat burgers ondersteuning vinden, zodat zij weer zelfredzaam worden en op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving. Bij deze vorm van ondersteuning richten wij ons op de vraag, wat iemand nodig heeft en hanteren daarbij in complexe gevallen het principe één gezin/huishouden, één plan, één regisseur'.

Om te zorgen dat er een stevig fundament wordt gelegd, willen we sturen op integrale samenhang op de vier domeinen. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn:

- Vraag van de inwoner en zijn sociale omgeving staat centraal. Hierbij hanteren wij het uitgangspunt 1 gezin/huishouden, 1 plan/arrangement bij complexe zorgvragen;
- Nieuwe samenwerkingsverbanden;
- Rechtszekerheid voor inwoners met ruimte voor verschil;
- Horizontale verantwoording (aan inwoners en gemeenteraad);
- Samenhangende informatievoorziening;
- Gemeente is een krachtige netwerkpartner;
- Uitvoeringskracht van de gemeente versterken;
- Gemeentelijke beleidsvrijheid benutten en budgetten ontschotten, als voorwaarden voor integraliteit en innovatie.

De doelgroepen zijn allen kwetsbare mensen die in meer of mindere mate niet zelfredzaam zijn. Het uitgangspunt van de gemeente en haar partners is dat iedereen (naar vermogen) meedoet en dat het gaat om het versterken van de burgerkracht. Dat betekent dat de mogelijkheden van de cliënt centraal staan, niet de beperkingen. Er zal ruimte zijn voor diversiteit in ondersteuning van de doelgroep(en), waarbij het versterken van eigen kracht en bevorderen van de inzet van het sociaal netwerk van doelgroep voorop staat. De ondersteuning van bewonersinitiatieven is daarbij een middel en geen doel op zich.

Uitkeringsontvangers kunnen met behoud van uitkering kiezen voor onbetaalde werkzaamheden met een maatschappelijk nuttig karakter. Het bieden van een tegenprestatie voor de uitkering (bijvoorbeeld koffie schenken, boodschappen doen, enz.) kan leiden tot verbetering van het eigen zelfbeeld, zodat dankzij deze participatie mensen beter in balans komen en gezonder gaan leven, betere mogelijkheden zien om te solliciteren e.d. Het Meldpunt kan voor dat doel ook inzetten op een vrijwilligerscentrale die dienstverlening biedt, gerund door vrijwilligers zelf.

We verwachten dat we op deze manier het sociale domein efficiënter en effectiever kunnen inrichten. En dat moeten we ook aangezien de opgaven met een bezuinigingstaakstelling vergezeld gaan.

Samenwerking met netwerkpartners

Voor de uitvoering willen we samenwerken met onze netwerkpartners: scholen, werkgevers, welzijnsinstellingen, kerkgenootschappen, vrijwilligers en zorgaanbieders. Hiermee willen we dat de inwoners zelf en ook deze partners meer dan voorheen een verantwoordelijkheid krijgen en de overheid een terugtrekkende rol zal gaan spelen. De verantwoordelijkheid voor kwetsbare groepen wordt breed gedeeld. Het welbevinden van de inwoners en deelname aan het sociale verkeer staan hoog in het vaandel. De sterke binding (via verenigingen en kerkgenootschappen) is een kracht en een kans voor Krimpen aan den IJssel op het sociale domein. Met het oog op de kwetsbare groepen en de bezuinigingen bij overheid, zorg- en maatschappelijke instellingen, is de verwachting dat de komende jaren het beroep op vrijwilligers zal toenemen via nieuwe samenwerkingsverbanden.

Gemeentelijke inzet

De regierol van de gemeente betekent dat de gemeente inzet op de samenhang binnen het lokaal sociaal beleid met de aanpalende beleidsgebieden, het realiseren van optimale burgerbetrokkenheid en samenhang en het optimaliseren van de synergie tussen uitvoeringsorganisaties die in ketens samenwerken. De gemeente ontwikkelt zicht tot een faciliterende organisatie die de basis op orde heeft en ontwikkelingen mogelijk maakt door samenwerking met externe partners en daarbij afspraken maakt over financiering en bekostiging. De totstandkoming van nieuwe bewonersinitiatieven, gericht op het verstrekken van zorg op de besproken deelterreinen, krijgt hoge prioriteit. Hierbij werkt de gemeente samen met andere gemeenten in de regio ten einde initiatieven te delen, kosten te besparen en schaalvoordelen te realiseren.

Samenwerking met gemeenten in de regio Rotterdam

De 3D's en het Passend onderwijs vormen (in hun onderling verband) een opgave die een gemeente van bijna 29.000 inwoners bijna te boven gaat. Bij de ontwikkeling van Jeugdzorg vindt al een verregaande samenwerking plaats binnen de stadsregio. Ook de lokale netwerkorganisatie Centrum voor Jeugd en Gezin is ontworpen om de kracht van lokale en regionale instellingen te verbinden, met inbreng van de Krimpense burger. Reden genoeg om niet alleen de veerkracht van het Krimpense sociaal domein te testen en te verstevigen, maar ook om na te gaan of met inbreng via een grotere schaal (van regionale instellingen resp. andere gemeenten) grote financiële risico's kunnen worden opgevangen.

Langs deze weg is het visiedocument mede ingericht om aan te geven hoe de 3D's en Passend onderwijs kunnen worden gebruikt om de zelfstandige positie van onze gemeente te versterken in het licht van regionale samenwerking. Zodat ook antwoord kan worden gegeven aan minister Ronald Plasterk (BZK) op de vraag op welke manier onze gemeente regionale en congruente samenwerkingsverbanden voor zich ziet.

We continueren de samenwerking met de gemeenten in de regio Rotterdam, inclusief Zuidplas, waarbij we oog houden voor couleur locale. Met de gemeenten in de regio willen wij kwalitatief goede zorg bieden aan onze inwoners en

- voorkomen dat gedurende een jaar de begroting overschreden wordt;
- cliënten garanderen dat de benodigde zorg altijd ingezet kan worden, ongeacht de financiële positie van de gemeente van herkomst;
- de bezettingsgraad van de regionaal ingekochte plaatsen maximaliseren en daarmee verspilling voorkomen;
- zorgorganisaties stimuleren zich zodanig te organiseren dat de gewenste transformatie van zwaardere naar lichtere zorg bewerkstelligd kan worden.

Aan de minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken) laten we mede op basis van dit document ons antwoord weten op zijn vraag op welke manier onze gemeente regionale en congruente samenwerkingsverbanden voor zich ziet.

Bijlagen

- A. Participatiewet
- B. Wet maatschappelijke ondersteuning (begeleiding)
- C. Jeugdwet
- D. Wet Passend Onderwijs
- E. Bezuinigingsopgave
- F. Lijst van afkortingen

A. Participatiewet

Het huidige Regeerakkoord van het Kabinet Rutte-II bevat veel voornemens om verantwoordelijkheden in het sociale domein naar gemeenten over te brengen. Cruciaal daarbij is voor de gemeente om deze bewegingen goed op elkaar af te stemmen. Daarmee werken wij zoveel mogelijk aan een integrale bejegening van de kwetsbare burger, met zijn mogelijkheden en belemmeringen.

Met het verschijnen van het nieuwe Regeerakkoord is duidelijk dat het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen (als mogelijke opvolger van de Wet werk en bijstand, afgekort WWB) zal worden aangepast en wordt vervangen door de Participatiewet. De Participatiewet wordt per 1 januari 2015 ingevoerd. Het Sociaal Akkoord (2013) is dermate ingrijpend voor de herstructurering van de sW-sector dat uitstel onvermijdelijk is.

Met de Participatiewet worden de huidige regelingen aangepast:

- Wet werk en bijstand, afgekort WWB;
- Wet sociale werkvoorziening, afgekort WSW;
- Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten afgekort Wajong. Laatstgenoemde regeling wordt momenteel van rijkswege uitgevoerd door het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen, afgekort UWV;
- Overige wettelijke regelingen, hier niet nader uitgewerkt.

Dit zal zowel inhoudelijk als financieel belangrijke gevolgen hebben voor het programma Werk en Inkomen. De komende tijd zien wij dan ook als een overgangperiode die wij kunnen benutten met de aanpassing van ons re-integratiebeleid en de organisatie van Werk en Inkomen. Zo zijn wij beter voorbereid op de komende jaren.

Wet werk en bijstand (WWB) met wijziging naar Participatiewet

De bestaanszekerheid voor een ieder is in Nederland geregeld in de Wet werk en bijstand (WWB) met de voorziening van een uitkering (algemene bijstand), die is afgeleid van het wettelijk minimumloon (WML). De hoogte van de uitkering is mede afhankelijk leeftijd en gezinssamenstelling e.d.

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijke taakgebied

Waar mogelijk wordt uitvoering gegeven aan het adagium: werk gaat boven inkomen. Degene die een uitkering aanvraagt wordt op zo kort mogelijke termijn ondersteund met het vinden van betaald werk, zodat geen beroep op een uitkering hoeft te worden gedaan. Ook worden re-integratieinstrumenten ingezet, met werkvormen als opstapplaatsen (voorsorteren op WSW), participatieplaatsen, vrijwilligersbanen e.d.

Ten behoeve van een efficiënte inzet van re-integratiemiddelen wordt vanaf medio 2011 samengewerkt met de gemeenten Capelle aan den IJssel en Zuidplas. Gezamenlijk worden de re-integratiemiddelen (van rijkswege met zo nodig aanvullende gemeentelijke financiering) benut om een werkgevers- en werkzoekendenbenadering via een gemeentelijk Werkplein regionaal effectief te doen zijn.

Ook geeft de gemeente uitvoering aan wettelijke taken om te voorzien in een aanvullende uitkering in het individuele geval wegens bijzondere omstandigheden (bijzondere bijstand). Tevens voorziet de gemeente collectief in aanvullende inkomensvoorzieningen. Een belangrijk deel

daarvan is ingevuld via de aanvullende collectieve ziektekostenverzekering. De gemeente betaalt als extra een deel van de aanvullende premie ziektekostenverzekering en stemt het bijzondere bijstandsbeleid daarop af. Concreet: de kosten van een bril worden vergoed via de ziektekostenverzekeraar. De gemeente betaalt niet langer de resterende kosten en neemt daarvoor ook geen aanvragen meer in.

Naast de organisatiekosten Werk en Inkomen (voor een deel via de algemene uitkering Gemeentefonds gefinancierd, aanvullend van gemeentewege) betaalt de gemeente de uitkeringskosten uit het zgn. Inkomensdeel en aanvullende eigen middelen. De afgelopen jaren schommelde het eigen aandeel van de gemeente rond 5% van het Inkomensdeel van 3 miljoen. In 2011 (eerste jaar) verkreeg de gemeente nog een aanvullende uitkering van rijkswege van ongeveer € 950.000 wegens overschrijding van bedoelde bandbreedte, gelet op de stijging van het aantal uitkeringsontvangers en de situatie van Krimpenaren op de regionale arbeidsmarkt.

De koppeling van bijstandsvolume aan de ontwikkeling van de werkloosheid is logisch. Uiteraard schommelt de rijksvergoeding mee. De afgelopen jaren leren echter dat afspraken tussen Rijk en VNG kunnen leiden tot een inzet tot bezuiniging, die voor individuele gemeenten financieel zeer nadelig uitpakt. De gemeente zal zich grote moeite moeten getroosten om de eigen verantwoordelijkheid maximaal vorm te geven.

Participatiewet: transitie of verandering en tijdspad tot 2016

De WWB wordt na aanpassing en uitbreiding met doelgroepen WSW en Wajong Participatiewet genoemd. De gevolgen voor de doelgroepen worden hierna afzonderlijk omschreven. Ook zijn de overige wijzigingen van invloed. Hogere AOW-leeftijd en kortere WW zorgen voor druk op ontwikkeling bijstandsvolume. Er komt een huishouduitkeringstoets in de WWB en loon uit werk wordt niet meer verrekend met uitkeringen in huishouden waardoor werken loont en wordt gestimuleerd. Het handhavings- en sanctiebeleid wordt stringenter en meer geüniformeerd (duur en hoogte), door voor iedereen arbeids- en re-integratieplicht naar vermogen in te voeren. Bij niet naleven sollicitatieplicht moet de bijstandsuitkering 3 maanden worden gestopt.

Lokale oplossingsmogelijkheden

Bij de uitwerking van de Participatiewet geven wij vanaf 2014 samen met de gemeenten Capelle aan den IJssel en Zuidplas evenals andere partijen als werkgevers en ketenpartners invulling aan een vrijwillige regeling voor arbeidsgehandicapten en mogelijk ook aan de uitwerking van een vorm van loonkostensubsidie. Daarbij gaan we over tot een fundamentele herziening van de uitvoering van de WSW. De transformatie van een WSW-bedrijf naar een regionaal Werkbedrijf (volgens Sociaal Akkoord 2013) krijgt dan concreet vorm.

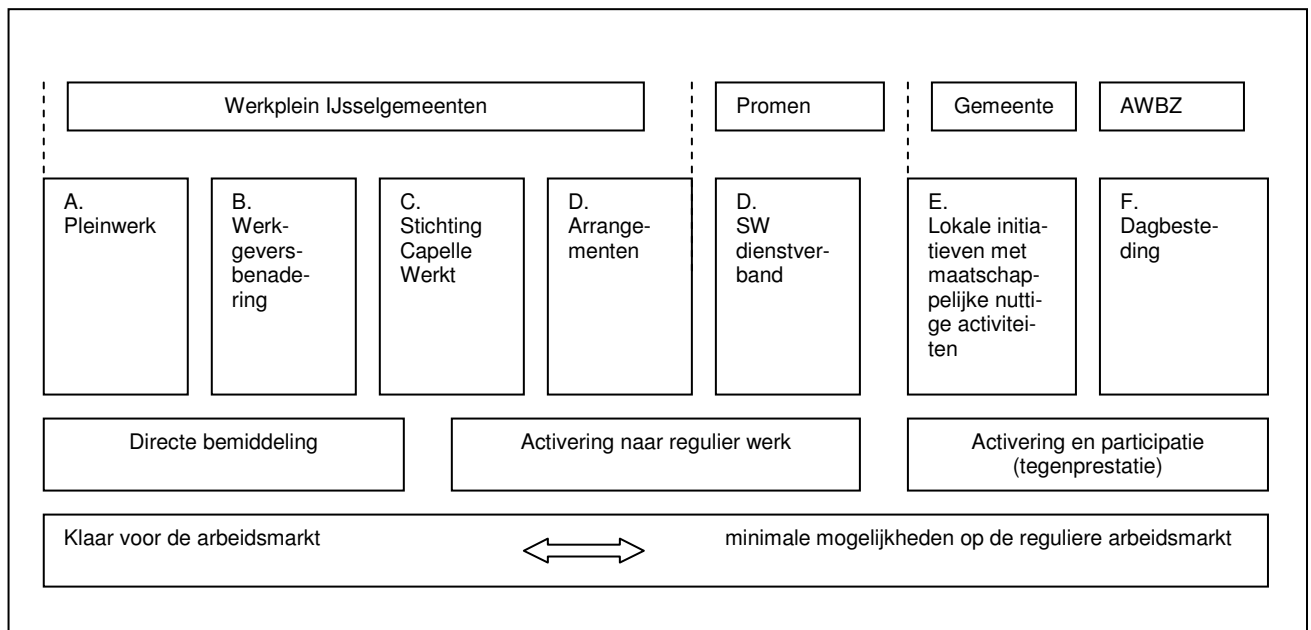
Dit alles voeren wij uit in combinatie met een forse korting op het participatiebudget en het budget voor de WSW, hetgeen noodzaakt tot een verregaande prioritering van het participatiebudget.

Aanpassing van re-integratie

Los van de invoering van de nieuwe Participatiewet voeren wij in 2012 reeds veranderingen door in: de aanpak van re-integratie en de organisatie van Werk en Inkomen. Werk is het re-integratie instrument waar aan wij gezamenlijk vorm geven via het gemeentelijk Werkplein, gevestigd in Capelle aan den IJssel. Zowel in werken met behoud van uitkering als in betaald werk zetten wij in op vormen van werk die maximaal aansluiten op de vraag van de werkgever. Dit betekent dat bestaande instrumenten als vrijwilligerswerk, opstapbanen, participatieplaatsen e.d. daarop worden aangepast.

Het gemeentelijk participatie aanbod

In onderstaand schematisch overzicht is aangegeven hoe het gemeentelijke participatieaanbod er uit ziet.

Afstand tot de arbeidsmarkt

Bij het bepalen van het gemeentelijke participatieaanbod is zelfredzaamheid het uitgangspunt. Vanuit deze gedacht is het belangrijkste doel om arbeidsparticipatie na te streven. Slechts indien dit doel niet, of nog niet, mogelijk is wordt het aanbod gericht op het voor de individu hoogst haalbare.

Participatiekansen

In het schema is een driedeling gemaakt met het onderscheid

- Direct bemiddelbaar
- Activering naar regulier werk
- Activering en participatie (tegenprestatie)

Het aanbod

Het gemeentelijk aanbod wordt afgestemd op de afstand tot de arbeidsmarkt. Bij een groot perspectief op regulier werk zal het aanbod zijn gericht op (markt) activiteiten. Wanneer arbeidsparticipatie niet of slechts in zeer beperkte mate realistisch is zal de aard van de activiteiten zich vooral richten op maatschappelijk nuttige activiteiten die de gemeenteschap ten goede komen.

A. Pleinwerk

Op het Werkplein wordt door de klantmanagers het 'Pleinwerk' vormgegeven. Dit bestaat uit een veelal groepsgerichte aanpak om sollicitatieactiviteiten te verbeteren en de potentiële werknemers te versterken.

Naast dit aanbod kan een (parttime)werkaanbod worden aangeboden om arbeidsritme op te doen.

B. Werkgeversbenadering

Door de arbeidsmakelaars op het Werkplein wordt op basis van een branche indeling de lokale arbeidsmarkt bewerkt om werkgevers te verleiden om klanten van het Werkplein een

regulier aanbod te doen. Naast lokale activiteiten wordt op regionaal en bovenregionaal niveau samengewerkt met DAAD.

C. Stichting Capelle Werkt

Stichting Capelle Werkt zorgt voor een breed werkaanbod om klanten voor te bereiden op een regulier dienstverband. Dit kan variëren van groenvoorziening, schoonmaakwerkzaamheden, chauffeurs tot werken in de zorg. Vanuit Stichting Capelle Werkt worden initiatieven in alle deelnemende gemeente van het Werkplein vorm gegeven. In eerste instantie ligt het accent op (markt) activiteiten maar ook bij de stichting wordt ook gekeken naar activiteiten die aansluiten op de gemeentelijke taken op het terrein van de WMO. Hierbij kan gedacht worden aan een klussendienst, was-, en strijkservice en onderhoud van lokale speelterreinen.

D. Arrangementen

Met werkgevers en brancheorganisatie worden arrangementen overeengekomen. Hierbij kan gedacht worden aan projecten in de zorg waarbij klanten worden opgeleid en aansluitend in de zorg aan het werk gaan.

E. sW-dienstverlening

De uitvoering van de SW is ondergebracht bij Promen. Met de kosten van de participatiewet zal deze constructie onder druk komen te staan. De SW gaat op in deze wet en alleen voor het zittende bestand en het beschut werken zal er een (verplichte) voorziening blijven. De overige doelgroepen zullen in het door de gemeente vormgegeven 'palet' van dienstverlening opgaan.

F. Lokale initiatieven met maatschappelijk nuttige activiteiten

Ook voor klanten waarbij slechts een zeer beperkte kans op acceptatie van regulier werk tot de mogelijkheden behoort, is een aanbod noodzakelijk. Vanuit het perspectief van de klant is maatschappelijke participatie wenselijk om de binding met de samenleving actief te houden. Daarnaast is er een steeds grotere maatschappelijke druk op 'tegenprestatie'. Dit is gebaseerd op het wederkerigheidsprincipe dat aan het verkrijgen van een uitkering kan worden verbonden. Beide uitgangspunten kunnen elkaar overigens versterken. Door een aanbod te creëren voor maatschappelijke zinvolle activiteiten die aansluiten bij de gemeentelijke doelstellingen kan een win-win situatie gecreëerd worden.

G. Dagbesteding

De dagbesteding is momenteel nog onderdeel van de functie 'begeleiding' in de AWBZ. Met de decentralisatie binnen de AWBZ zal deze taak overkomen naar de gemeente. Hierbij dient dit onderdeel aan te sluiten bij het overige aanbod op het terrein van participatie.

De uitvoeringsorganisaties

In de huidige constructie is er sprake van drie typen uitvoeringsorganisaties, te weten Stichting Capelle Werkt, Promen en de drie gemeenten. Met het oog op de Participatiewet en de uitwerkingen uit het Sociaal Akkoord (2013) zal moeten worden beoordeeld of deze verdeling wenselijk is of er gestreefd zal moeten worden naar een andere indeling.

Suggesties voor nieuwe werkvormen

Voor jongeren met een specifieke problematiek zetten we in gericht instrumenten in. Vooruitlopend op de komst van de Wajong willen wij de komende jaren ervaring opdoen met

een gerichte aanpak voor deze doelgroep. Dit gaan we doen door te experimenteren met een maatwerk aanpak voor praktijkschool jongeren met een Wajong-achtergrond.

In 2013/2014 sluiten we met de inzet van onze re-integratiegelden in het Werkplein aan bij de omslag naar een actieve werkgeversbenadering. Dit betekent dat we de inzet van instrumenten flexibeler maken om een goede aansluiting te zoeken bij de vraag van werkgevers om zo meer plaatsingen mogelijk te maken.

Er komt een nieuwe vorm van Werktraining, waarin het volgen van training en het opdoen van werkervaring worden gecombineerd. De nieuwe Werktraining is modulair opgebouwd en duurt maximaal 4 maanden. De uitvoering hiervan beleggen we bij contractafspraken met Stichting Werkt en het sW-bedrijf Promen, in afwachting van de vorming van bedoelde regionale Werkbedrijven. Wij zullen voorstellen doen voor de aanpassing van indicatoren en doelstellingen en de besteding van ons budget in 2013.

Werkmatrix van het Werkplein IJsselgemeenten

Het afsluiten van arrangementen met werkgevers ondersteunen wij door de inzet van de Werkmatrix. Het gaat om een integraal portfolio met overzicht van in de regio aanwezige branches en werkgevers. Niet alleen over het werkgebied van het Werkplein maar ook met raakvlakken ten aanzien van de stadsregio. Door contacten met SoZaWe Rotterdam vindt een systematische uitwisseling plaats van vergelijkbare gegevens in de stadsregio. Hiermee wordt bereikt dat de stadsregionale arbeidsmarkt integraal wordt bewerkt.

Volgens het Sociaal Akkoord (2013) bestaan plannen om op termijn te investeren in regionale Werkbedrijven, gekoppeld aan de regionale Werkpleinen. De bestaande SW-bedrijven gaan hierin op. De uitwerking daarvan moet nog plaats vinden. Vooralsnog gaan wij uit van versteviging van het gemeentelijk Werkplein IJsselgemeenten. Op de lange termijn moet een afweging plaats vinden over plaats en functie van het gemeentelijk Werkplein, los van de regionale Werkpleinen en Werkbedrijven.

De Werkmatrix biedt een aantal services die de werkgever ontzorgen. Denk aan een flexibele vorm van loonkostensubsidie, een no-risk polis, jobcoaching, detachering en ondersteuning bij werving en selectie en HRM-vraagstukken.

Op de huidige arbeidsmarkt is het lastig, zeker voor mensen met een bijstandsuitkering, om aan het werk te komen. Wij verbreden daarom de definitie, uitstroom naar werk. Uitstroom naar regulier werk is het hoogst haalbare maar ook andere vormen van werk kunnen waardevol zijn om werkzoekenden weer aan de slag te helpen. Reguliere banen, deeltijdbanen, flexwerk, detachingsplaatsen, tijdelijke klussen, werk met behoud van uitkering en stages. Aanvullend bekijken we ook hoe wij in het licht van de nieuwe Participatiewet, een detachingsfaciliteit kunnen opzetten voor mensen met een lagere loonwaarde waarin werken en leren wordt gecombineerd.

Tenslotte werken wij ook de thans geregelde wettelijke tegenprestatie uit. Op het gehele terrein van re-integratie en tegenprestatie zien wij raakvlakken met integrale beleidsontwikkeling gevoed door toekomstige samenwerkingspartners, zie hoofdstuk aldaar.

Handhavings- en sanctioneringsbeleid

Onze brede kijk op werk wordt gekoppeld aan een stringent handhavings- en sanctioneringsbeleid op het terrein van arbeids- en re-integratieverplichtingen. Wie kan werken moet aan het werk. Wij passen de beleidsregels hierop zo nodig aan.

Wijzigingen in de organisatie van Werk en Inkomen

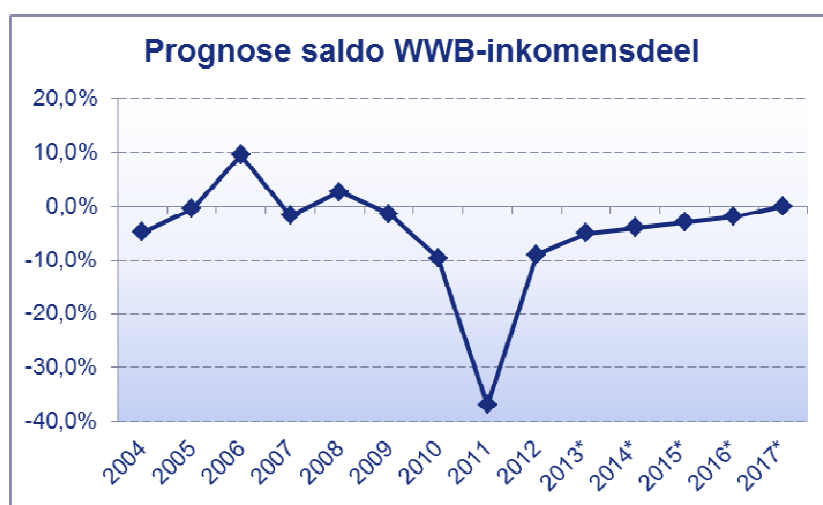
Ingezet wordt op de vorming van een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie voor Werk en Inkomen op subregionaal niveau met Capelle aan den IJssel en Zuidplas. Voorzien wordt in een nieuwe uitvoeringsorganisatie (nieuwe gemeenschappelijke regeling), die voldoende reikwijdte en spankracht heeft om de aangegeven wijzigingen verder te ontwikkelen. Het college heeft in 2012 gekozen voor intensivering van de gezamenlijke uitvoering van Werk en Inkomen, hetgeen in de loop van 2014 dient te leiden tot één gezamenlijke uitvoeringsorganisatie.

Betrokken doelgroepen

Met de komst van de Participatiewet zal vanaf 2014 het bijstandsvolume, naast het conjunctuur-effect, nog verder gaan stijgen als gevolg van de instroom van nieuwe doelgroepen in de WWB, het aanpassen van de WW-uitkering en het verhogen van de AOW-leeftijd. Bij voortduren van de crisis stijgt het aantal bijstandsuitkeringen landelijk gedurende de komende Kabinetsperiode. Daarbij lopen ook de financiële middelen voor de gemeente sterk terug als gevolg van de verschillende landelijke beleidsmaatregelen.

Financiële kader en risico's

Zodra de budgetten bekend zijn voor het Inkomensdeel en het participatiebudget (P-budget) vanaf 2013 (deze worden jaarlijks pas in september vastgesteld) zullen wij de financiering van huidige en nieuwe werkvormen (zie hoofdstuk aldaar) opnieuw inrichten. Hierbij zal ook aan de orde komen aanpassing van de financiering van gemeentewege.

In het nieuwe samenwerkingsverband Werk en Inkomen wordt gestreefd naar het terugdringen van het bijstandsvolume. Voorzichtigheidshalve gaan we er van uit, bij de huidige financieringsmethodiek volgens de WWB, dat het aandeel van onze gemeente in de uitkeringskosten 10% van het I-deel bedraagt.

Toekomstige samenwerkingspartners en mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Een eerste blik op mogelijke verbindingen met andere domeinen:

- In 2014 worden pilots opgezet die Stichting Werkt, Meldpunt, Promen en Pameyerstichting uitvoeren samen met een aantal AWBZ-instellingen gericht op het wederzijds gebruik maken van elkaars infrastructuur om mensen te begeleiden en te ontwikkelen. De uitkomsten hiervan worden benut bij de verdere beleidsontwikkeling op het terrein van de decentralisaties:

- Er zit een overlap in de doelgroep van de arbeidsmatige AWBZ-dagbesteding en het sW-beschut werk. De decentralisaties bieden gemeenten de ruimte om dit beter in te richten;
- Gemeenten kunnen mensen met een uitkering als vrijwilliger inzetten voor het voorzieningepakket van de Wmo. Zo betekenen ze iets voor anderen en leveren een tegenprestatie voor hun uitkering;
- Gemeenten kunnen Promen evenals aanbieders van zorg- en welzijnsactiviteiten en andere diensten vragen om leerwerkplekken of banen voor mensen met een uitkering (social return on investment).

Planning

De veelheid aan ontwikkelingen resulteren in een hoge werkdruk binnen Werk en Inkomen. Het vernieuwen van de dienstverlening (bijvoorbeeld de omslag naar werkgeversgerichte dienstverlening en het werken vanuit de wijkteams), het vernieuwen van werkwijzen (efficiëntere administratieve processen, het omgaan met de kernwaarden) en de gelijktijdige aanpassing van de formatie vraagt veel van de organisatie en de medewerkers. Van belang is dus een verantwoorde planning, zie Hoofdstuk 5.

Prognose van het toekomstige saldo op het WWB-inkomensdeel

We gebruiken de landelijke trend op basis van de prognoses van het CPB om een indicatie te krijgen van de volumeontwikkelingen in Krimpen a/d IJssel. Op basis van de volumeontwikkelingen kunnen we iets zeggen over de toekomstige ontwikkeling van de bijstandsuitgaven. In de Rijksbegroting staan de uitgavenramingen WWB opgenomen tot en met het jaar 2017. We veronderstellen dat de uitgaven in Krimpen a/d IJssel hetzelfde patroon volgen als de verwachte landelijke ontwikkeling.

We zijn ons ervan bewust dat de landelijke economische ontwikkelingen tegenvallen en dat die waarschijnlijk een opwaarts effect zullen hebben op de volumeramingen in de eerstkomende begrotingsbijstelling. Het bijstandsvolume in 2012, waarmee in de huidige ramingen rekening wordt gehouden is echter juist weer hoger dan de realisaties over 2012. We gaan er derhalve van uit dat per saldo de volume- en uitgavenramingen in de rijksbegroting niet zullen wijzigen bij de eerstkomende begrotingsbijstelling, waardoor ze derhalve nog goed bruikbaar zijn om uitspraken te doen voor de ontwikkelingen in de gemeente Krimpen a/d IJssel.

Budgetraming

Voor de budgetraming gaan we uit van het feit dat het budget is opgebouwd uit een objectief deel en een historisch deel. Voor Krimpen a/d IJssel wordt het budget voor 24% objectief bepaald en voor 76% historisch (het historisch aandeel wordt berekend op basis van het netto uitgavenaandeel in het jaar t-2).

Het objectief aandeel hebben we geëxtrapoleerd, rekening houdend met de veranderingen in de meerjarige budgetten voor het inkomensdeel die in de rijksbegroting staan opgenomen. Bij de extrapolatie van het objectieve deel zijn we ervan uitgegaan dat het budgetaandeel van Krimpen a/d IJssel, dat de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleken is, ook in de toekomst uiteindelijk zal stabiliseren tot het meerjarig gemiddelde.

Saldo

Als we het objectief aandeel extrapoleren, rekening houdend met de veranderingen in de meerjarige budgetten voor het inkomensdeel die in de rijksbegroting staan opgenomen en een redelijk stabiel aandeel van Krimpen a/d IJssel daarin, zou het tekort van Krimpen a/d IJssel moeten gaan afnemen en naar nul toe bewegen. We zien echter ook dat, gecorrigeerd voor het macro-

budget, in de afgelopen jaren het tekort boven de 2,5% steeg. In de analyse hebben we daarvoor de oorzaken in kaart gebracht. We houden daarom voor de komende drie jaar nog rekening met een tekort van meer dan 2,5%.

Op basis van de budgetraming en de netto uitgavenraming hebben we het verwachte saldo van het WWB I-deel van Krimpen a/d IJssel voor de komende jaren ingeschat. Het verwachte verloop van het saldo is weergegeven op pag. 37. Uit de prognose kan geconcludeerd worden dat het tekort van Krimpen a/d IJssel op de langere termijn convergeert naar nul, maar de komende drie jaar nog boven de 2,5% ligt.

Nieuwe ontwikkelingen

De financiële kaders van de Participatiewet zijn onbekend. Er ligt momenteel zelfs nog geen wetsontwerp strekkende tot vaststelling van een nieuwe Participatiewet. Dus de financiële kaders blijven voorlopig in 2013 en 2014 onbekend.

Wet sociale werkvoorziening (WSW) met wijziging naar Participatiewet

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

De gemeente geeft uitvoering aan een wettelijke taak in samenwerking met andere gemeenten in een gemeenschappelijke regeling (GR) via het sW-bedrijf Promen. In de GR wordt bestuurlijk geparticipeerd. Promen heeft vestigingen in Gouda en Capelle a/d IJssel. Er zijn 1250 WSW arbeidsplaatsen gerealiseerd en gemiddeld 400 FTE's voor re-integratiewerk.

Het betreft mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke arbeidshandicap. Men onderscheidt de volgende werkvormen:

- Diagnose en training;
- Beschermd en verzorgd (beschut) werken;
- Gedetacheerd werken;
- Re-integratiewerk.

De missie van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Promen heeft voldoende mogelijkheden en middelen in huis om de juiste mensen op de juiste plaats te krijgen. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk medewerkers extern bij reguliere werkgevers gaan werken, in functies die aansluiten bij hun capaciteiten, ervaring en ambities. Voor medewerkers die er (nog) niet aan toe zijn om extern aan het werk gaan, biedt Promen intern een gevarieerd werkaanbod binnen het Industrieel Bedrijf op de locaties Gouda en Capelle aan den IJssel en bij Groen & Schoon. Promen werkt voor tal van bedrijven in Midden-Holland. De medewerkers zijn inzetbaar op veel verschillende werkterreinen: zoals in de groenvoorziening, schoonmaak en productiewerk. Ook biedt Promen diversie re-integratietrajecten aan voor personeel dat arbeidsongeschikt of boventallig is geworden.

Omschrijving transitie of verandering

Met de Participatiewet wordt de instroom van WSW per 1 januari 2015 geheel beëindigd. Het zittend bestand zal over een aantal jaar volgens natuurlijk verloop dalen. Men verwacht dat zittend bestand en nieuwe instroom zich met loonkostensubsidie een plaats op de arbeidsmarkt zal verwerven. Het betreft verder de volgende wijzigingen:

- Er komt een nieuwe voorziening onder de Participatiewet om beschut werken op te zetten afgestemd op werkplekken tegen 100% wettelijk minimumloon;

- Er komt geen quotumregeling van 5% voor bedrijven met meer dan 25 werknemers om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. In plaats daarvan wordt in het Sociaal Akkoord (april 2013) ingezet op een vrijwillige regeling voor werkgevers tot 2017;
- Er komt een efficiencykorting op de WSW gespreid over 6 jaar als onderdeel van participatiebudget;
- Werken onder WML is tijdelijk en wijze van invoering systeem van loonkostensubsidie is gekoppeld aan evaluatie lopende experimenten;
- Op basis van de evaluatie van de lopende experimenten met loonkostensubsidie wordt een beslissing genomen over de maatvoering en invulling hiervan;
- Er komt een doelmatigheidskorting op de re-integratiemiddelen en gespreid over 6 jaar een efficiencykorting op de WSW.

Lokale oplossingsmogelijkheden

Promen of de gemeente heeft geen invloed op het indicatieproces, hetgeen leidt tot toelating tot de personenkring van de WSW/Participatiewet. Het is de bedoeling volgens het Sociaal Akkoord (2013) dat indicaties worden afgegeven door het nieuwe samenwerkingsverband UWV/CIZ. De personenkring van geïndiceerden bestaat in het algemeen uit drie categorieën, waarvan de afstand tot de arbeidsmarkt afhankelijk is van de arbeidshandicap.

Tijdspad

Het sluiten van het Sociaal Akkoord (2013) tot gevolg dat de invoering van de Participatiewet wordt uitgesteld tot 1 januari 2015.

Betrokken doelgroepen

In de WSW zijn criteria opgenomen, die het UWV hanteert bij de beoordeling of men tot de doelgroep behoort. Ongeveer 125 personen uit Krimpen aan den IJssel zijn momenteel in dienst van Promen. Gewerkt wordt met een wachtlijst, gelet op de beperkte financiering van rijkswege. Onze gemeente anticipeert op WSW-plaatsing in het geval men een bijstandsuitkering ontvangt via Opstapbanen. Dit kan zijn beschut of bij een externe werkgever.

Financiële kaders

De gemeente ontvangt van rijkswege een vergoeding voor de deelname aan Promen. Tevens is sprake van een gemeentelijk aandeel (2013 ongeveer € 100.000). De exploitatie vraagt jarenlang de aandacht, aangezien de begeleiding van personen met een arbeidshandicap extra kosten vergt. Ook komen schommelingen voor in de orderportefeuille die het bedrijf zelf moet opvangen. De directie van Promen voorziet in de komende jaren dat het gemeentelijk aandeel zal toenemen aangezien men inschat dat plaatsing van medewerkers in de markt niet zal lukken volgens het tempo dat van rijkswege wordt aangenomen.

Risico's

De financiering van rijkswege loopt terug, aangezien men verwacht dat gemeenten vanaf deze datum personen met een handicap voortaan op de markt zetten met behulp van een systeem van loonkostensubsidie. Dit zal per saldo goedkoper zijn dan het huidige systeem met plaatsing in een beschutte werkplaats. Om die reden is het belangrijk dat werkgevers binnen het nieuwe stelsel hun verantwoordelijkheid nemen. De invoering van een quotumstelsel (5% per werkgever die meer dan 25 werknemers heeft) is volgens het Sociaal Akkoord (2013) echter uitgesteld tot 2017. Als gevolg van dalend Participatie- en WSW-budget zullen de kosten ten nadele van de gemeenten toenemen, tenzij de gemeenten kans zien mensen met een arbeidshandicap op de arbeidsmarkt te verlonen.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

De instroom van WSW stopt per 1 januari 2015. Bovendien daalt de financiering van rijkswege geleidelijk voor het zittend bestand. Dankzij uitbreiding met WSW en Wajong verdubbelt het klantenbestand per gemeente. Weliswaar blijft vermindering van het aantal uitkeringen een belangrijke doelstelling. Het accent zal verschuiven naar aanvullende uitkeringen: werken beneden het WML wordt aangevuld met een loonkostensubsidie. De groep met blijvend beperkte productiviteit neemt toe, dus ook de kosten van begeleiding van die groep. Voor beschutte werkplekken blijft financiering van rijkswege in stand.

Duidelijk is de mogelijke inzet van doelgroepen Participatiewet naar andere domeinen, bijvoorbeeld WMO. Dit kan gebeuren door het leveren van een tegenprestatie of door middel van re-integratietrajecten die leiden tot beëindiging van uitkering. Een dergelijke inzet is niet evident, aangezien er in het veld nog veel aarzelingen en twijfels leven over de daadwerkelijke inzet. Ook om die reden is aanvullend onderzoek wenselijk.

Toekomstige samenwerkingspartners zijn burgers en professionals

Primair zijn persoonlijke verbindingen binnen het Krimpense netwerk van belang. Naast persoonlijk netwerk kan worden gedacht aan sport- en harmonievereniging, ondernemersvereniging en vrijwilligersnetwerken, die worden betrokken bij het aan het werk helpen van mensen. Gezocht kan worden naar een Krimpense pool van (nieuw) werk, zowel voor werklozen als voor gedeeltelijk arbeidsgehandicapten uit WSW en Wajong. Natuurlijk ook andersom: een pool van werkgevers die “in” zijn voor flexibel werk. Ondersteund door een samenwerkingsverband van vrijwilligers en professionals (Promen) kunnen pilots worden gestart.

Bij de lokale oplossingsmogelijkheden en inzet van nieuwe doelgroepen rekenen wij ook het antwoord op de vraag in hoeverre de huidige grootte van de gemeenschappelijke regeling van Promen leidt tot extra uitvoeringskosten. In hoeverre kan een kleinere organisatie, via twee of meer centrumgemeenten, leiden tot betere en goedkopere lokale verbindingen. Beginpunt moet zijn een stevige verankering in het Werkplein (en mogelijk op termijn een Werkbedrijf). Met de optie van samenwerkingsverbanden met andere lokale instellingen, zoals Pameyer, Meldpunt en dergelijke. Dit vraagt om verder onderzoek.

Voor sW-bedrijven neemt het aantal sW-ers geleidelijk af. Als de vaste bedrijfskosten niet worden aangepast zullen de verliezen aanzienlijk toenemen. Het is nog niet duidelijk in hoeverre de Participatiewet –na het Sociaal Akkoord 2013- voorziet in de financiering van nieuwe instroom via de Werkbedrijven. Hier liggen de grootste risico's voor de gemeente.

Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) met wijziging naar Participatiewet

Algemeen

De Wajong 2010 (voor jongeren tot 27 jaar) wordt momenteel nog uitgevoerd door het UWV. De wet is per 1 januari 2010 aangepast; de effecten daarvan zijn momenteel nog niet volledig in de statistieken verwerkt. Ruim 80% van de Wajonguitkeringen is verstrekt aan jongeren als gevolg van een psychische aandoening of een gedragsstoornis. Tijdens de SZW dag is aangegeven dat alle Wajongers die gedeeltelijk zijn afgekeurd overgeheveld worden naar de gemeente. Voor alle Wajongers zal er in 2015 / 2016 een herindicatie worden uitgevoerd.

Bij benadering ontvangen volgens CBS-gegevens thans ongeveer 260 Krimpenaren een dergelijke uitkering. De onderverdeling in afstand tot de arbeidsmarkt van deze concrete groep is onbekend. Voorlopig kan echter worden uitgegaan van landelijke kengetallen. Wie een beroep doet op de Wajong komt volgens deze kengetallen terecht in één van de drie regelingen:

- De uitkeringsregeling bestaat momenteel uit ongeveer 8% van de doelgroep. Dit is te vergelijken met beschut werken in de WSW. Verstrekt wordt thans 75% WML;
- De studieregeling bestaat uit ongeveer 40% van de doelgroep. De uitkering is thans 25% WML, naast studiefinanciering;
- De werkregeling bestaat uit ongeveer 52% van de doelgroep. De uitkering is thans 75-100% WML.

Complexe regelingen en dus inkomenssituaties

De afgelopen tijd vond praktisch geen overstap plaats van studieregeling naar uitkeringsregeling. Aangenomen kan worden dat een achterstand in de (her)beoordeling is ontstaan. Het volume voor beschut kan dus nog toenemen. Ook de overstap van studieregeling naar werkregeling vindt niet altijd resultaatgericht plaats. In de praktijk duurt het jaren voordat de beoordeling van “duurzaam geen arbeidsmogelijkheden” wordt toegepast. In de praktijk worden tevens diverse aanvullende toeslagen verstrekt, zowel door UWV als door andere instanties (zoals bijvoorbeeld de huurtoeslag). Ook is in veel gevallen begeleiding nodig bij het aanvragen van de diverse fiscale heffingskortingen.

Nieuwe uitkeringskaders

De Wajong is per 1 januari 2015 alleen nog toegankelijk voor mensen die nooit zullen kunnen werken. Zij zijn cliënt van het UWV. Jongeren die niet in aanmerking komen voor de Wajong omdat zij arbeidsvermogen hebben, vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Mensen die al in de Wajong zitten worden herkeurd. Als uit de herkeuring blijkt dat zij arbeidsvermogen hebben, dan kunnen zij een beroep doen op de gemeenten voor re-integratieondersteuning en/of een uitkering. Het moment waarop mensen overgaan naar gemeenten wordt nog nader uitgewerkt. Op dit moment is dus nog niet aan te geven wat de precieze gevolgen zullen zijn voor mensen die nu of in de toekomst aangewezen zijn op de Participatiewet.

Naar verwachting wordt de nieuwe Contourenbrief Participatiewet nog er voor de zomer 2013 naar de Tweede Kamer gestuurd. Eerst moeten volgens de Participatiewet de nieuwe uitkeringskaders worden vastgesteld. Daarna kan worden bepaald in welke mate men voldoet aan de nieuwe regelingen, of men kan worden begeleid naar betaald werk met een loonkostensubsidie, of men is aangewezen op beschut werk e.d. Ter zake is aanvullend onderzoek door onze gemeente noodzakelijk, mede om te beoordelen op welk deel van de groep nieuwe werkmethoden toepasbaar zijn.

Ontwikkeling van nieuwe werkmethoden

Het UWV heeft namelijk nieuwe methoden ontwikkeld om de stap van ziek voelen naar werkdoelen te verbeteren. Voor een deel van de groep (minder dan 35% arbeidsongeschikt) is de gezondheidsbeleving relevant. Afhankelijk van bepaalde gedragstypen kunnen door werkcoaches en klantmanagers interventies worden toegepast, zodat men de eigen verantwoordelijkheid vorm kan geven. Hiermee kan voor deel van de groep de overstap naar een nieuwe regeling worden gestimuleerd. Het is wenselijk dat bedoelde methoden, mits effectief gebleken, worden overgenomen door het Werkplein. Zie ook de voorgaande paragraaf inzake “toekomstige samenwerkingspartners zijn burgers en professionals” als het gaat om de WSW, hetgeen vergelijkbaar van toepassing is op het domein Wajong. Daarmee komt een lokale inbedding tot stand.

B. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (begeleiding)

In het Regeerakkoord van het Kabinet Rutte-II is te lezen dat de overheid inzet op maatwerk, meer zorg in de buurt, meer samenwerking tussen de verschillende aanbieders maar ook op houdbaar gefinancierde voorzieningen. Dit betekent dat maximaal aansluiting gezocht zal worden bij wat mensen nodig hebben en wat gemeenten in staat zijn te doen. Ook zet de overheid de voorzieningen scherper in op beschikbaarheid voor mensen, die zich uit eigen middelen geen alternatief kunnen veroorloven. Dit hoofdstuk behandelt één voor één de belangrijkste decentralisaties die voortvloeien uit het regeerakkoord op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning;

- Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening, inclusief hergebruik hulpmiddelen;
- Extramuralisering van zorgzwaartepakketten;
- Decentralisatie AWBZ begeleiding;
- Decentralisatie AWBZ persoonlijke verzorging.

Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking ondersteuning kunnen krijgen. Het kan gaan om ouderen, mensen met een beperking of mensen met psychische problemen. Zij krijgen bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een rolstoel. Dankzij de Wmo kunnen zij meedoen in de maatschappij en zo veel mogelijk zelfstandig blijven wonen.

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

Op basis van prestatieveld 6 uit de Wet maatschappelijke ondersteuning is de gemeente verplicht om voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychische problemen te verlenen ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer. Het college is op grond van artikel 4 lid 1 Wmo verplicht om de beperkingen, die de genoemde personen in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie ondervinden, te compenseren door voorzieningen te treffen die de belanghebbende onder andere in staat stellen tot het voeren van een huishouden. De gemeente geeft momenteel onder andere vorm aan deze verplichting door het verlenen van huishoudelijke hulp aan diegene die voldoen aan de beleidsregels uit de Wmo verordening.

Omschrijving transitie of verandering

De aanspraken op huishoudelijke hulp in de huidige Wmo wordt vervangen door een maatwerkvoorziening en is toegankelijk met een inkomenstoets. De aanspraken op huishoudelijke hulp worden vervangen door een maatwerkvoorziening voor degenen die het echt nodig hebben en het niet uit eigen middelen kunnen betalen. Maatwerk wordt inkomensgerelateerd. Naast de toets op het inkomen moet de gemeente toetsen of ondersteuning echt nodig is. Het is bekend dat veel ontvangers van huishoudelijk hulp een laag inkomen hebben, de in te voeren inkomensgrenzen zullen waarschijnlijk erg laag komen te liggen wil men het aantal klanten daadwerkelijk kunnen verminderen. Hoe verhoudt deze inkomensgrens zich tot de compensatieplicht die in de WMO blijft bestaan?

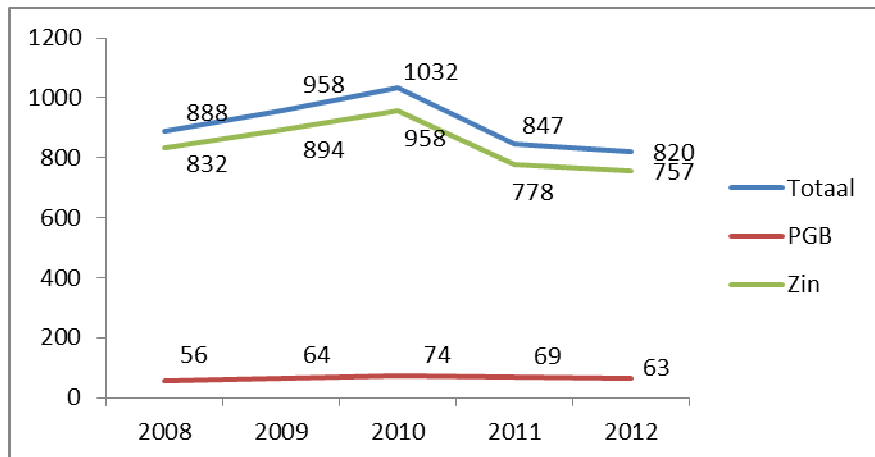
Binnen hetzelfde prestatieveld van de Wmo benoemt het regeerakkoord nog een maatregel; het verplicht hergebruik van hulpmiddelen in de Wmo. Bij het verstrekken van hulpmiddelen wordt voortgaan hergebruik verplicht. Er wordt landelijk taakstellend uitgegaan van een structurele opbrengst van 50 miljoen.

Tijdspad

Deze maatregel gaat in per 2015.

Betrokken doelgroepen

In 2012 hebben in totaal 820 inwoners een indicatie voor huishoudelijke hulp. Sinds 2012 is er een afname te constateren in het aantal inwoners met huishoudelijke hulp binnen de gemeente.

Het is niet bekend wat de instroom is van het aantal inwoners per jaar met huishoudelijke hulp. Er kan echter op basis van een gemiddelde indicatieduur van 4 jaar worden ingeschat dat de gemeente in 2015 te maken krijgt met 200 nieuwe cliënten die geen aanspraak meer kunnen maken op huishoudelijke hulp op basis van de Wmo.

Volgens gegevens van het CAK blijkt dat 80% van de huidige gebruikers van huishoudelijk hulp een laag inkomen heeft. Bij een dergelijke grote bezuiniging zal de door de gemeente geleverde huishoudelijke hulp alleen beschikbaar zijn voor de (financieel) meest kwetsbaren.

Financiële kaders

Het budget voor de huishoudelijke hulp wordt gekort met 40% van het huidige budget. Gemeenten behouden dus 60% van het budget voor de maatwerkvoorziening. Verder stelt het Kabinet vanaf 2017 € 100 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van al-fahulpen.

In 2012 zijn de totale uitgaven hulp bij het huishouden met 5,3% toegenomen ten opzichte van 2011 tot € 2.265.000. Gemeente Krimpen aan den IJssel heeft in 2012 een bedrag uit het gemeentefonds ontvangen van € 2.360.000 voor de uitvoering van de hulp bij het huishouden. Op basis van de huidige plannen ontvangt gemeente Krimpen aan den IJssel vanaf 2015 structureel € 1.416.000, - voor de huishoudelijke hulp.

Toekomstige samenwerkingspartners

Momenteel leveren een zevental organisatie huishoudelijke ondersteuning binnen de gemeente Krimpen aan den IJssel in de vorm van zorg in natura en Alfahulp:

- Agathos;
- Careyn;
- Priva Zorg;
- Tzorg;
- Vierstroom;

- De Zellingen;
- Zorgbedrijf.

De vraag is welke organisaties in welke vorm nog huishoudelijke ondersteuning blijven leveren via de Wmo van de gemeente en op welke wijze huidige inwoners met huishoudelijke ondersteuning geholpen kunnen worden wanneer er geen financiering vanuit de Wmo meer mogelijk is.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Huishoudelijke ondersteuning wordt een inkomensvoorziening en zal daarom grote overlap kennen met de doelgroep WWB. Daarnaast gaan de inwoners met een ZZZP 1–4 door de extramuralisering meer beroep doen om huishoudelijke hulp. Het is aannemelijk dat deze doelgroep een laag inkomen heeft gezien de omvang zorg die ze nodig hebben.

Extramuralisering zorgzwaartepakketten

De zorgzwaartebekostiging is een financieringssysteem in de AWBZ die in 2009 ingevoerd is voor mensen die in een zorginstelling wonen en aanvullende zorg (intramuraal) ontvangen. In Nederland kennen we verschillende ZZZP's voor de verschillende sectoren binnen de AWBZ: VV (verpleging en verzorging), VG (verstandelijk beperkt), GGZ (geestelijk beperkt), LG (lichamelijk beperkt) en ZG (zintuiglijk beperkt).

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

In een zorgzwaartepakket staat voor een pakket aan zorg die cliënt nodig heeft, die kan bestaan uit verschillende zorgsoorten uit de AWBZ zoals:

- Begeleiden;
- Verzorgen;
- Verplegen;
- Verblijf;
- en soms ook behandeling.

Diensten die daarbij horen zijn, naast huisvesting, het verstrekken van maaltijden, huishoudelijke verzorging en sociaal culturele activiteiten ten behoeve van de cliënten. Het ZZZP wordt uitgedrukt in uren per week. Welk ZZZP de cliënt krijgt, is afhankelijk van zijn zorgbehoefte. Het oplopen van het cijfer bij het zorgzwaartepakket betekent: meer zorg, zwaardere zorg of meer componenten in de zorg. Op basis van het zorgzwaartepakket verblijft de cliënt intramuraal en krijgt de instelling het geld voor het verblijf en bijhorende zorg. Hierop zijn twee mogelijke afwijkingen:

- de cliënt kan besluiten wel in de instelling te wonen, maar een deel van de zorg bij een andere aanbieder/instelling af te nemen;
- de cliënt kan besluiten thuis (extramuraal) te wonen met de zorg uit het zorgzwaartepakket. Dit wordt volledig pakket thuis (VPT) genoemd.

Omschrijving transitie of verandering

In het Begrotingsakkoord 2013 is afgesproken om de lichte zorgzwaartepakketten (ZZP 1 tot en met 3) te extramuraliseren door deze ZZZP's voor nieuwe cliënten niet meer beschikbaar te stellen. Zij behouden wel recht op AWBZ-zorg, voor zover zij daarop zijn aangewezen, maar in plaats van in een instelling worden zij in hun eigen omgeving geholpen. Zij kunnen alleen nog een indicatie krijgen voor extramurale zorg in functies en klassen.

Het recht op ZZZP 1 VV en ZZZP 2 VV is met deze regeling met ingang van 1 januari 2013 komen te vervallen en het recht op ZZZP 1B GGZ, ZZZP 2B GGZ, ZZZP 1C GGZ, ZZZP 2C GGZ, ZZZP 1 VG en ZZZP 2 VG is met deze regeling per die datum beperkt tot verzekerden tot en met tweeëntwin-

tig jaar. Voor verzekerden jonger dan drieëntwintig jaar wordt het vraagstuk van de extramuralisering bezien in het licht van de nieuwe wet zorg voor jeugdigen. Daarom valt deze groep niet onder deze maatregel.

In de brief over "Hervorming langdurige zorg: naar een waardevolle toekomst"³ is aangegeven dat het recht op ZZP 3 VV voor nieuwe cliënten per 1 januari 2014 komt te vervallen. In de brief is ook aangegeven dat per 1 januari 2015 ook voor nieuwe cliënten ZZP 3 VG (naar verwachting 50%) en ZZP GGZ 3 inclusief wooncomponent wordt overgeheveld naar de Wmo en Zvw en gedeeltelijk komt te vervallen. Daarnaast wordt per 1 januari 2016 ZZP LG 1 en LG 3, ZG 1 en VV4 (naar verwachting 50%) afgebouwd. Hiervoor zal later een ministeriële regeling getroffen worden.

Men verwacht weinig problemen bij de extramuralisering van ZZP 1 en 2. Deze cliëntengroepen kenmerken zich doordat ze over het algemeen redelijk zelfstandig zijn. De benodigde zorgverlening dient op afspraak of oproepbaar te zijn. Het gevolg van zorg in de eigen omgeving is de mogelijke toename van vraag naar Wmo voorzieningen om de zorg in eigen omgeving mogelijk te maken. Hierbij kan gedacht worden aan huishoudelijke hulp en woningaanpassingen. De mate waarin nieuwe cliënten met een ZZP 1 en 2 voor Wmo voorzieningen aankloppen bij de gemeente is nog niet bekend.

VNG geeft aan dat deze doelgroepen mogelijk op meer voorzieningen een beroep gaan doen dan alleen hulp bij het huishouden. Naarmate meer mensen (langer) thuis blijven wonen, neemt het beroep op gemeentelijke voorzieningen/middelen (niet alleen Wmo) toe, denk daarbij bijvoorbeeld aan:

- Hulp bij het huishouden, aanpassingen in de woning, aangepast/aanvullend vervoer, hulpmiddelen en andere individuele voorzieningen.
- Maaltijdvoorziening, maaltijdverzorging en boodschappendiensten.
- Welzijnsondersteuning en de daarbij behorende voorzieningen, als ook recreatieve en sociaal-culturele voorzieningen.
- Groter beroep op de maatschappelijke opvang: LVG jongeren en GGZ cliënten die uit behandeling komen hebben soms geen inkomen en geen woning.

Het is aannemelijk dat de vraag naar gemeentelijke voorzieningen zal toenemen evenredig aan de omvang van de zorgzwaartepakketten

Tijdspad

Voor de uitwerking van de maatregel voor zorgzwaartepakketten VV 3, GGZ 3 en VG 3 en voor de invoering voor cliënten t/m 22 jaar wordt meer tijd genomen om met betrokken partijen tot een verantwoorde uitvoering te komen. Per 2014 wordt ook ZZP VV3 voor nieuwe cliënten en per 2015 worden ook ZZP VG 3 en GGZ 3 voor nieuwe cliënten geextramuraliseerd. Deze regeling heeft alleen betrekking op mensen ouder van 23 jaar. In de brief over langdurige zorg wordt voorgesteld om ook ZZP LG 1 en 3, ZZP ZG 1 en VV 4 (gedeeltelijk) uit de AWBZ te schrappen vanaf 2016 voor nieuwe cliënten.

De ZZP maatregel voor nieuwe cliënten wordt over een aantal jaren heen ingevoerd:

- Per 1-1-2013 is inmiddels - zoals voorzien - gestart met ZZP VV 1 en VV 2, GGZ 1 en GGZ 2 en VG 1 en VG 2 voor nieuwe cliënten vanaf 23 jaar.
- Per 1-1-2014 vervolgstap met VV 3 voor nieuwe cliënten.

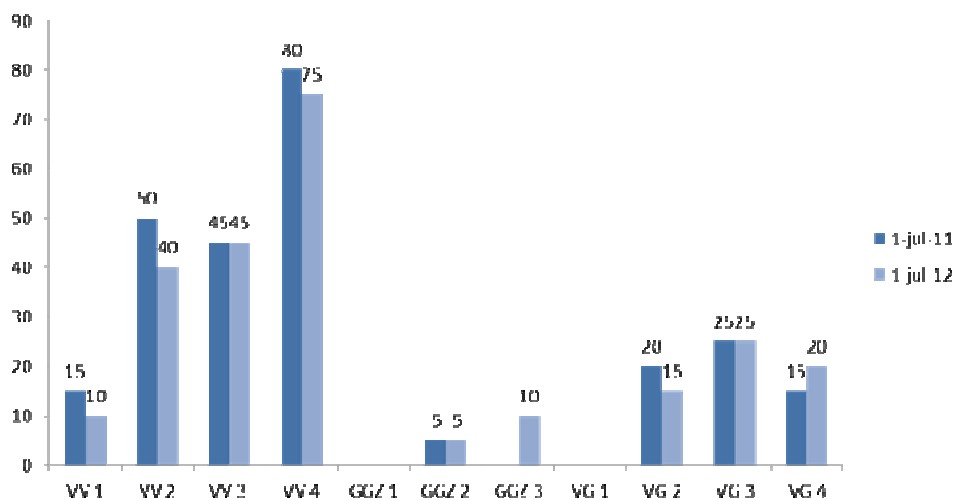
³ Brief van 25 april 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de voorzitter van de Tweede Kamer

- Per 1-1-2015: GGZ 3 en VG 3 voor nieuwe cliënten. Per 1-1-2016: VV 4 en VG4 voor volgt een deel (naar verwachting 50%) van de nieuwe cliënten met ZZZ VG 3.
- Per 1-1-2016 volgen ZZZ LG 1 en LG 3, ZG 1 (zowel auditief als visueel) en VV 4 (naar verwachting voor 50%) voor nieuwe cliënten.
- Daarnaast wordt ZZZ GGZ 3 per 1-1-2015 inclusief wooncomponent overgeheveld naar Zzw en Wmo. Binnen deze domeinen wordt bezien hoe intramurale capaciteit kan worden afgebouwd en cliënten langer zelfstandig kunnen wonen.

Betrokken doelgroepen

In 2013 kan de gemeente te maken krijgen met nieuwe cliënten vanaf 23 jaar met AWBZ-zorg op basis van ZZZ 1 en 2, die 'aankloppen' bij de gemeente.

Er is geen zicht in het aantal nieuwe cliënten boven de 23 jaar voor ZZZ 1 en 2. Gezien de afnemende trend van het aantal ZZZ-ers 1 en 2 van 2011 naar 2012, wordt een geringe toename van nieuwe cliënten verwacht in 2013 in de gemeente Krimpen aan den IJssel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige cliënten binnen Krimpen aan den IJssel met een ZZZ.

Financiële kaders

In verband met het verdwijnen van de ZZZ's 1 en 2 in 2013 heeft de VNG een compensatie van € 15 miljoen toegezegd. Met het Rijk is afgesproken dat er ten behoeve van de compensatie er 'breed en zorgvuldig onderzoek' gedaan wordt naar de (financiële) gevolgen van het schrappen van ZZZ's voor 2014 en verder.

De gemeente ontvangt voor 2013 € 2.603.589 van de integratie-uitkering Wmo. Dit bedrag is inclusief de compensatie voor de extramuralisering van de ZZZ VV1, VV2, GGZ1, GGZ 2, VG 1 en VG 2. Na overleg met de financieel consulent van de gemeente is uit decembercirculaire 2012 opgemaakt dat er ca. € 26.000 is ontvangen ter compensatie van de extra kosten in verband met extramuraliseren lage ZZZ's. Het is nog onduidelijk of dat bedrag structureel is.

Toekomstige samenwerkingspartners

Er is nog geen zicht op de zorgaanbieders die momenteel zorg verlenen aan mensen met een ZZZ.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Verbinding Wmo hulpmiddelen en huishoudelijke ondersteuning en welzijn binnen de gemeente. Overlap met decentralisatie begeleiding en persoonlijke verzorging, omdat deze vormen van ondersteuning binnen een zorgzwaartepakket zitten.

Decentralisatie AWBZ begeleiding

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

Begeleiding in de AWBZ is bedoeld om de zelfredzaamheid van personen te bevorderen, te behouden of te compenseren zodat een verblijf in een instelling of verwaarlozing zo lang mogelijk wordt uitgesteld. Begeleiding binnen de AWBZ is mogelijk in de vorm van individuele begeleiding of als begeleiding in groepsverband en kortdurende verblijf.

Omschrijving transitie of verandering

Het Kabinet decentraliseert de individuele begeleiding, begeleiding groep (ook wel dagbesteding genoemd) en het kortdurend verblijf met het bijbehorende vervoer vanuit de AWBZ naar de Wmo. Ook de inloopfunctie in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) komt over. Deze decentralisaties worden samengevat onder de noemer 'Decentralisatie extramurale begeleiding AWBZ'. In navolging op de pakketmaatregel wordt de functie begeleiding volledig uit de AWBZ geschrapt en gedecentraliseerd naar de Wmo. Concreet betekent dit dat de functie begeleiding wordt geschrapt uit de AWBZ per 2015 en de met extramurale AWBZ-begeleiding te bereiken resultaten worden ondergebracht onder de compensatieplicht van de Wmo. De rechten van cliënten gaan niet over en gemeenten krijgen een resultaatverplichting. De formulering van die resultaatverplichting zal in het wetgevingstraject plaatsvinden.

Tijdspad

De gemeente krijgt de verantwoordelijk over de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding en persoonlijke verzorging per 2015. De dienstverlening wordt meer gericht op waar ze het hardste nodig is en gaat vallen onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Betrokken doelgroepen

De doelgroepen die gebruik maken van begeleiding hebben matige tot zware beperkingen. Ze verschillen sterk voor wat betreft de aard van de beperking en het aantal personen met een bepaalde beperking. De zes globale cliëntgroepen die bekend zijn;

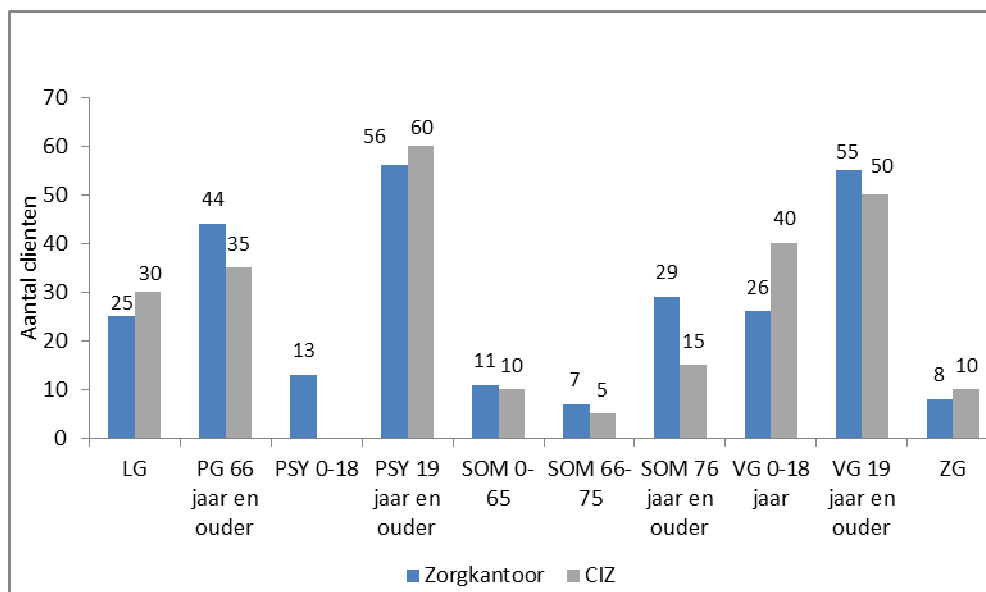
- Ouderen met somatische of psychogeriatrische problematiek;
 - Volwassenen met psychiatrische problematiek;
 - Mensen met een verstandelijke beperking;
 - Mensen met een zintuiglijke beperking;
 - Mensen met een lichamelijke of chronische ziekte;
 - Jongeren met psychiatrische problematiek in combinatie met opvoed- en opgroei problemen.
- Deze jongeren krijgen een indicatie van Bureau Jeugdzorg.

Om in aanmerking te komen voor AWBZ zorg moet er een medische reden (grondslag) aanwezig zijn waardoor iemand bepaalde activiteiten niet zelfstandig kan verrichten.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verdeling van alle 274 cliënten uit de gemeente Krimpen aan den IJssel over de doelgroepen volgens cijfers van het Zorgkantoor en het CIZ. 59 procent van alle AWBZ cliënten voor Krimpen aan den IJssel valt in de doelgroepen psychiatrisch 19 jaar en ouder (23,5 procent), verstandelijk gehandicapten 19 jaar en ouder (19,6 procent) en verstandelijk gehandicapten tot 18 jaar (15,7 procent). In vergelijking met het landelijk gemiddelde (35 procent) is de groep psychiatrisch 19 jaar en ouder relatief klein in Krimpen aan den IJssel

4.

⁴ Data-analyse decentralisatie van begeleiding (mei 2012), WMO kantoor.

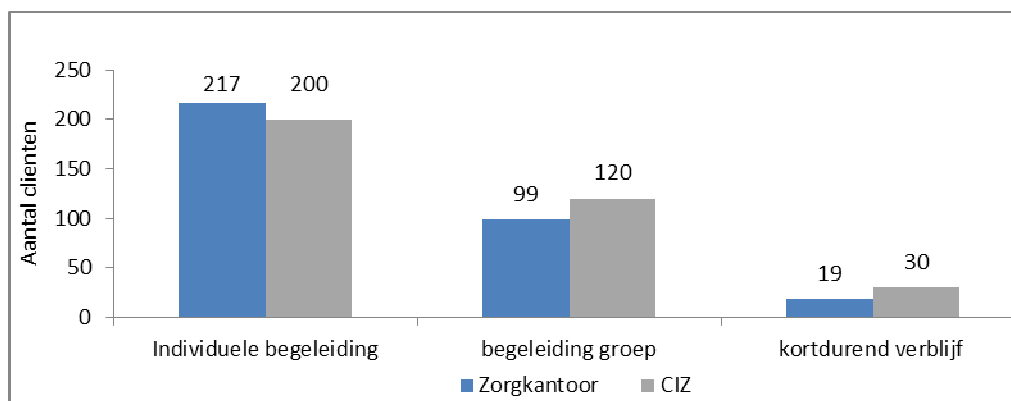

Bron: CIZ rapportage begeleiding in beeld, juli 2011 / Data Achmea Zorgkantoor, april 2012

Er zijn in totaal 255 unieke cliënten die AWBZ begeleiding hebben volgens het CIZ. Deze cliënten hebben verschillende vormen van AWBZ zorg;

- 200 cliënten hebben individuele begeleiding;
- 120 cliënten hebben begeleiding groep;
- 30 cliënten hebben kortdurend verblijf.

Voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar de data-analyse van het WMO kantoor. Hierin zijn niet de cliënten meegenomen die begeleiding hebben middels een ZZP indicatie.

Financiële kaders

Uit de AWBZ worden begeleiding en persoonlijke verzorging naar de Wmo overgeheveld, dit gaat gepaard met een bezuiniging van € 1,6 miljard. Dit is 25% van het huidige budget. Het budget voor extramurale begeleiding is vastgesteld op € 3.460.000 per jaar vanaf 2014. Dit betreft een schatting op basis van de afspraken in het bestuursakkoord 2011. Bekend is dat het Kabinet een grotere bezuiniging wil realiseren, onduidelijk is echter wat de definitieve budgetten en bijbehorende verdeelsleutel zullen zijn.

Toekomstige samenwerkingspartners

In de data-analyse van 2012 wordt geconstateerd dat inwoners van de gemeente Krimpen aan den IJssel bij tientallen zorgaanbieders begeleiding ontvangen. Uit gegevens van het CAK blijkt dat ruim 80% van alle AWBZ begeleidingscliënten ondersteuning ontvangen van tien zorgaanbieders uit de regio (zorg in natura), namelijk:

- De Zellingen;
- Stichting Pameijer;
- Agathos;
- De Vierstroom;
- Tiendhove (zorggroep Rijnmond);
- ASVZ;
- Steinmetz de Compaan (2 vestigingen);
- Stichting Humanitas;
- Eleos.

Het CAK kent in 2011 in totaal 44 verschillende zorgaanbieders waar inwoners van Krimpen aan den IJssel met een indicatie AWBZ begeleiding zorg afnemen.

De gemeente zoekt voor de decentralisatie van de begeleiding intergemeentelijke samenwerking met omliggende gemeenten. Voor de doelgroepen meervoudig gehandicapten, palliatief terminale zorg en niet aangeboren hersenletsel (lichamelijk gehandicapten) wordt samenwerking gezocht met de gemeente Rotterdam en Capelle aan den IJssel op het gebied van inkoop en uitvoering. Gemeente Rotterdam is leidend in dit samenwerkingsverband. Voor de doelgroep zintuiglijk gehandicapten wordt samenwerking gezocht met regio Rotterdam Rijnmond. De gemeente Rotterdam is kartrekker in dit samenwerkingsverband. Met gemeente Rotterdam zal afgestemd moeten worden over de inlooppunten GGZ en OGGz. Het Rijk is voornemens deze middelen te verdelen via de 'centrumgemeenten maatschappelijke opvang'.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

De arbeidsmatige dagbestedingsactiviteiten voor mensen met een verstandelijke beperking of psychische problematiek raken nauw aan en overlappen soms met de activiteiten die vanuit het SW-bedrijf georganiseerd worden. Voor de gemeente is het interessant om te verkennen waar de mogelijkheden zitten om het aanbod te versterken en overlap te voorkomen.

Tussen een deel van de huidige AWBZ-begeleiding en het welzijnswerk zal ook overlap bestaan. Denk bijvoorbeeld aan de dagactiviteiten voor kwetsbare senioren en het bestaande ontmoetingsaanbod/welzijnsactiviteiten vanuit het Meldpunt.

Voor de individuele AWBZ-begeleiding is het ook denkbaar dat meer aangesloten wordt op het bestaande welzijnsaanbod, denk aan het maatschappelijk werk, het ouderenwerk en het jongerenwerk.

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor uiteenlopende vervoerstypen. Vervoer naar ondersteunende begeleiding, vervoer naar jeugdzorgvoorzieningen en/of school, aangepast woon-werkvervoer maar ook leerlingenvervoer. De verschillende vervoerstypen kunnen om bundeling vragen op verschillende niveaus, inkoop, indicatiestelling en/of uitvoering. In samenwerking met de gemeenten Rotterdam, Capelle aan den IJssel en Lansingerland zal een onderzoek naar vervoersstromen worden opgezet.

Een groot aantal maatregelen, zoals decentralisatie begeleiding uit de AWBZ, inclusief IQ maatregel, decentralisatie jeugdzorg, passend onderwijs en de invoering van de Participatiewet in combinatie met bezuinigingen maakt de situatie voor de doelgroep kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking complex. Belangrijk aandachtspunt is de stapeling van effecten, zoals minder of geen begeleiding, minder beschutte werkplekken en grotere schoolklassen.

Jeugdwet, waarin - als het aan het Kabinet ligt - ook veel van de huidige AWBZ-zorg aan kinderen met een beperking thuishoort. Alle zorg (dus ook behandeling) voor kinderen tot 18 jaar met een verstandelijke beperking valt in 2015 onder de Jeugdwet. De verblijfszorg vormt hierop een uitzondering. Die blijft in de AWBZ en straks in de landelijke kernvoorziening voor kinderen en jongeren die zorg levenslang nodig hebben. Hoe die grens wordt gesteld, is nog onduidelijk. Het lijkt voor de hand te liggen dat de zorgzwaarte en zorgbehoefte van kinderen met een verstandelijke beperking hierin leidend zijn.

Zeker is wel dat het Kabinet de begeleiding, persoonlijke verzorging en het kortdurend verblijf voor alle thuiswonende kinderen in de gehandicaptenzorg overhevelt van de AWBZ naar de Jeugdwet. Dit geldt dus ook voor kinderen met een lichamelijke beperking en een zintuiglijke beperking (auditief of visueel) onder de 18 jaar. De plannen van de Jeugdwet gaan niet in op het verblijf (voornamelijk ZZP) van deze groepen kinderen. Voorlopig lijkt dit in de AWBZ (en straks de landelijke kernvoorziening) te blijven. De behandeling gaat voor kinderen met een lichamelijke en zintuiglijke beperking waarschijnlijk naar de Zorgverzekeringswet.

Decentralisatie AWBZ persoonlijke verzorging

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

Persoonlijke verzorging is zorg op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De AWBZ is een volksverzekering bedoeld voor mensen die langdurige en complexe zorg nodig hebben vanwege een ziekte of een beperking.

Persoonlijke verzorging omvat het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging⁵ in verband met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid. Het doel van persoonlijke verzorging is het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij activiteiten op het gebied van de algemeen dagelijkse levensverrichtingen.

Omschrijving transitie of verandering

Vanaf 2015 worden gemeenten geheel verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van persoonlijke verzorging. Persoonlijke verzorging (niet de functie) is alles wat mensen gebruikelijk als zelfzorg uitvoeren, zoals douchen, aankleden, scheren, ogen druppelen of naar het toilet gaan. Het kan ook gaan om de persoonlijke verzorging die nodig is in verband met een gezondheidsprobleem. Voor de functie persoonlijke verzorging vervalt in 2014 het recht op zorg bij een indicatie korter dan 6 maanden.

⁵ Persoonlijke verzorging (niet de functie) is alles wat mensen gebruikelijk als zelfzorg uitvoeren, zoals douchen, aankleden, scheren, ogen druppelen of naar het toilet gaan. Het kan ook gaan om de persoonlijke verzorging die nodig is in verband met een gezondheidsprobleem (zoals stoma, sonde).

Tijdspad

Vanaf 2015 worden gemeenten geheel verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van persoonlijke verzorging.

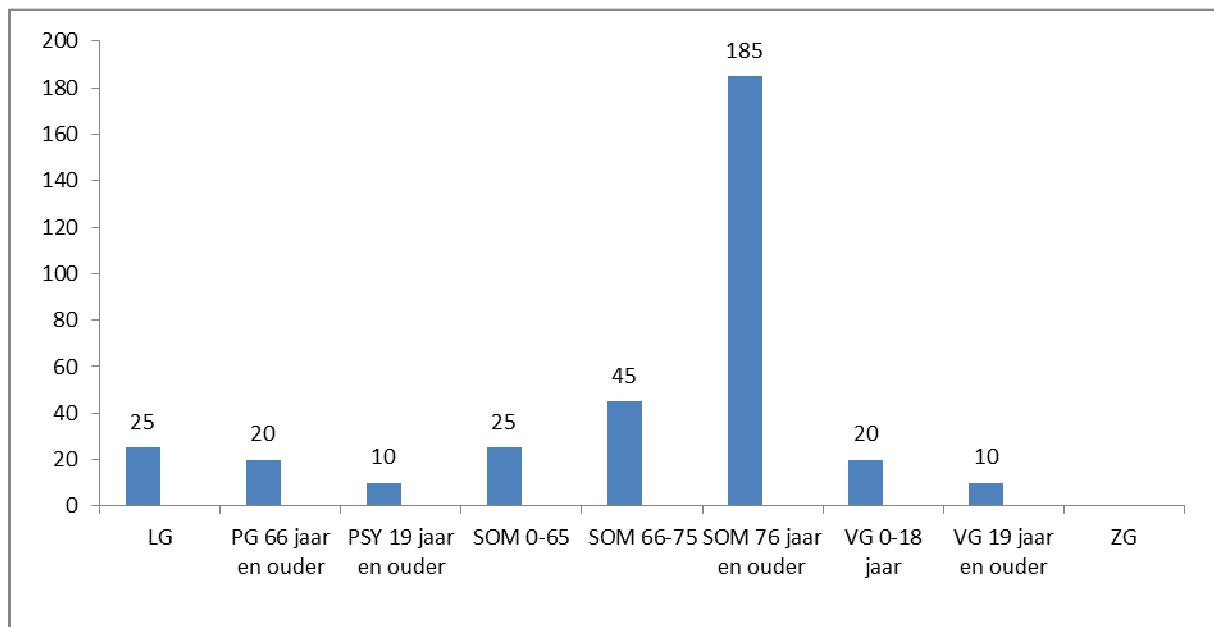
Betrokken doelgroepen

Om in aanmerking te komen voor persoonlijke verzorging moet er sprake zijn van een zogenaamde grondslag, net zoals bij de AWBZ begeleiding. Een grondslag is een medische reden waardoor iemand in aanmerking komt voor AWBZ zorg. Daarnaast moet vastgesteld worden dat iemand:

- Beperkingen heeft op het gebied van persoonlijke zorg en
- de vaardigheden/kennis mist om de persoonlijke zorg zelfstandig uit te voeren en deze vaardigheden/kennis ook niet kan aanleren of
- de vaardigheden/kennis mist om de persoonlijke zorg zelfstandig uit te voeren, maar wel leerbaar/trainbaar is om de handelingen rondom de persoonlijke zorg aan te leren.

Bij persoonlijke verzorging gaat het in de praktijk om cliënten die zelfstandig wonen, al dan niet met een partner. Verreweg de grootste groep bestaat uit de ouderen vanaf 65 jaar met een somatische grondslag. In twee derde van de gevallen gaat het om vrouwen⁶.

Uit het CIZ rapport 'aanspraak op AWBZ zorg' kunnen lokale cijfers voor gemeente Krimpen aan den IJssel worden geanalyseerd. In totaal hebben 340 inwoners in de gemeente Krimpen aan den IJssel persoonlijke verzorging op de peildatum juli 2012. 55% van het totaal aantal cliënten valt in de doelgroep somatisch 75 jaar en ouder. Dit komt overeen met het landelijk beeld van 54%.

Financiële kaders

Uit de AWBZ worden begeleiding en persoonlijke verzorging naar de Wmo overgeheveld, dit gaat gepaard met een bezuiniging van € 1,6 miljard: Dit is 25% van het huidige budget.

⁶ Verkenning AWBZ-functie extramurale persoonlijke verzorging, HHM september 2012.

Het financieel arrangement inzake de decentralisatie van de persoonlijke verzorging is nog niet bekend. Naar verwachting komt hierover in de loop van 2013 meer duidelijkheid.

Toekomstige samenwerkingspartners

Een groot deel van de zorgaanbieders die persoonlijke verzorging aanbieden zijn al bekend bij de gemeente. Deze aanbieders leveren namelijk vaak al hulp bij het huishouden via de Wmo. Er zijn ook aanbieders die welzijn leveren, zoals maatschappelijk werk en mantelzorgondersteuning.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Circa 70% van de doelgroep die persoonlijke verzorging krijgt, bestaat uit mensen die al bekend zijn met een voorziening uit de Wmo zoals huishoudelijke hulp. Uit cijfers van het centraal bureau voor de statistiek blijkt dat in 2012 52% van de mensen met persoonlijke verzorging ook huishoudelijke hulp uit de Wmo ontvangt. De nieuwe doelgroep is dus voor meer dan de helft al bekend bij de gemeente vanuit het Wmo bestand.

Uit cijfers van het CIZ wordt duidelijk dat in 25% van de gevallen een cliënt naast persoonlijke verzorging ook verpleging ontvangt. In 19% van de gevallen ontvangt iemand naast persoonlijke verzorging ook begeleiding uit de AWBZ. Het is een uitdaging en kans voor de gemeente om vanaf 2015 integrale indicaties te verstrekken voor verschillende ondersteuningsvormen. Tevens kunnen tegenstrijdige verzorgingsmethodieken voorkomen worden.

C. Jeugdwet

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

Op dit moment zijn gemeenten, stadsregio's/provincies en landelijke overheid samen verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Deze verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de Wet op de jeugdzorg en de Wmo. De Centra voor Jeugd en Gezin spelen sinds 2008 een steeds belangrijker rol in de signalering en preventie van problemen bij jeugdigen en hun ouders. De evaluatie van de relatief jonge Wet op de jeugdzorg (2005) heeft geleerd dat het ingewikkelde jeugdstelsel allerlei knelpunten oplevert. De huidige organisatie van de jeugdzorg leidt toe naar gespecialiseerde (en dure) jeugdzorg. Gezinnen worden onvoldoende versterkt in hun eigen kracht. Met als resultaat dat kinderen en gezinnen niet tijdig en niet de juiste hulp krijgen. Hierdoor stijgen de kosten en wordt de zorg voor de jeugd onbetaalbaar.

Omschrijving transitie of verandering

Met ingang van 1 januari 2015 krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp (inclusief specialistische hulp, zoals jeugd-GGZ, zorg voor verstandelijke beperkten, gesloten jeugdhulp en de uitvoering van de kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

De decentralisatie van de jeugdzorg dient één centrale missie: ervoor zorgen dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien, zowel de fysieke gezondheid, als het psychisch welbevinden, de cognitieve capaciteiten, sociale relaties en plek in de samenleving. De decentralisatie is niet bedoeld om 'slechts' financieringsstromen en bestuurlijke verantwoordelijkheden te verleggen. Die zijn volgend op de inhoudelijke slag. Het gaat juist om een inhoudelijke slag te maken, gericht op minder inzet van gespecialiseerde opvangvoorzieningen voor kinderen en jongeren (exclusie van jeugdigen) en meer inzet van voorzieningen om de opvoeding in de eigen sociale context te versterken (inclusie van jeugdigen).

Inhoudelijke uitgangspunten voor de transitie zijn dan ook:

- ontschotten en bundelen van alle vormen van jeugdzorg;
- minder instroom in gespecialiseerde zorg door:
 - o meer aandacht voor preventie en vroegsignalering;
 - o versterken eerstelijns/meer pedagogische hulp;
- integrale aanpak opvoed- en opgroei-problematiek verweven met andere problemen in het gezin.

De overheveling van de jeugdzorg naar de gemeenten moet dus samen gaan met een andere inzet. Het gaat om het versterken van de pedagogische infrastructuur, het versterken van de samenwerkende zorgstructuur, zoals het versterken van de opvoeding, het ondersteunen van de opvoeding en pas als het echt niet kan het overnemen van de opvoeding.

Gemeente heeft de opdracht het jeugdhulpbeleid vast te leggen in een beleidsplan en een verordening van vier jaar.

Tijdspad

Er wordt naar gestreefd om uiterlijk 1 januari 2014 de Jeugdwet in het Staatsblad te plaatsen. Op grond van deze jeugdwet worden de gemeenten dan met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp.

Betrokken doelgroepen

Volgende de concept Jeugdwet wordt de gemeente verantwoordelijk voor ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij

- Psychische, psychosociale, gedrags-, en opvoedingsproblemen of problemen met omgaan met een verstandelijke beperking;
- Het bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer, het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een beperking of psychosociaal probleem;
- Het ondersteunen van activiteiten die zich richten op de persoonlijke verzorging.

In Krimpen aan den IJssel zijn ruim 8000 jeugdigen tot en met 22 jaar.

De GGD Rotterdam Rijnmond heeft in opdracht van de gemeenten in de regio Rotterdam een startfoto gemaakt. In de startfoto wordt het brede jeugdzorgdomein voor de regio Rotterdam Rijnmond in kaart gebracht. Ondanks de medewerking van alle instellingen is het voor de GGD lastig gebleken om de totale zorg in kaart te brengen. Dit heeft te maken met de registratiesystemen van de instellingen en de versnippering van het aanbod. Uit de startfoto⁷ blijkt dat de jeugd ggz wat betreft het aantal cliënten de belangrijkste vorm van zorg is. (Dit is ook voor Krimpen het geval). Kijkend naar de verschillen tussen gemeenten, blijkt dat het zorggebruik in Rotterdam en bij buurgemeente Capelle aan den IJssel relatief hoog is.

De GGD zal nog een verdiepend vraagontwikkelingsonderzoek doen als vervolg op de startfoto. Verder doet het SCP nog landelijk onderzoek naar de zorg voor de jeugd en de financieringsstromen per gemeente. Verder heeft VWS nog een opdracht gegeven voor een onderzoek naar AWBZ gefinancierde zorg.

Hieronder is in grote lijnen aangegeven wat de startfoto aangeeft voor Krimpen aan den IJssel. Hierbij kunnen echter nog niet de gegevens getoond worden van de Landelijk werkende instellingen. De jeugd GGZ cijfers zijn nog exclusief de gegevens van Bouwman GGZ en de vrijgevestigden GGZ. Op basis van de eerste cijfers valt op dat in Krimpen aan den IJssel relatief vaker gebruik gemaakt wordt van de GGZ dan in de andere gemeenten in de regio.

De aantal licht verstandelijk beperkten hebben een constant aantal in 2010 en 2011, namelijk 55. De trajecten Mee zijn wel fors gestegen van 42 in 2010, naar 72 in 2011. Met deze aantallen zitten we samen met de gemeenten Capelle aan den IJssel, Ridderkerk en Rotterdam boven het gemiddelde. Voor het overige geldt dat we op of onder het gemiddelde zitten.

De jeugdzorgplusvoorziening cijfers zijn alleen van 2010 bekend en voor Krimpen aan den IJssel gaat het dan om minder dan 5 personen.

In onderstaande tabellen is het aantal jeugdigen met een cliënttraject bij bureau jeugdzorg, het aantal jeugdigen met jeugd- en opvoedhulp en het zorggebruik jeugd-ggz aangegeven op basis van de startfoto Rotterdam Rijnmond.

⁷ De meest recente startnota vindt u op www.krimpenaandenijssel.nl

Bureau Jeugdzorg	2010	2011
Toegang	103	84
Ondertoezichtstelling	25	30
Voogdij	6	15
Jeugdreclassering	12	26

Jeugd en Opvoedhulp	2010	2011
Totale jeugdzorg	112	107
Ambulant	99	100
Dagbehandeling	21	22
Residentieel	20	21
Pleegzorg	23	21
Crisisopvang	11	10
Onbekend	15	11

Jeugd GGZ	2010
0-17 jarigen	607
1 ^e lijn psycholoog	210
2 ^e lijn psycholoog	435
Diagnose behandelcombinatie	490

Financiële kaders

Voor de uitvoering van de jeugdwet krijgen gemeenten structureel een bedrag dat gelijk is aan de uitvoeringskosten van de huidige uitvoerders. Macro gezien gaat het om circa 3 miljard euro. Wel hebben de gemeenten te maken met een besparing. Het huidige kabinet heeft de efficiencykorting van structureel € 300 miljoen met € 150 miljoen verhoogd naar € 450 miljoen. Het Rijk heeft aangegeven ernaar te streven gemeenten in de meicirculaire 2013 te informeren over het bedrag dat zo dicht mogelijk het definitieve bedrag dat gemeenten in 2015 voor de nieuwe taak ontvangen miljoen euro benaderd. Uit de door de GGD Rotterdam Rijnmond gemaakte startfoto blijkt dat de totale kosten voor geïndiceerde zorg aan jongeren waren in 2011 in de regio Rotterdam Rijnmond 246 miljoen (exclusief AWBZ gefinancierde GGZ zorg in natura) Het grootste deel van de totale kosten gingen naar Jeugd en Opvoedhulp, de tweede in kosten zijn de kosten voor Jeugd GGZ.

Toekomstige samenwerkingspartners

We onderscheiden de hierbij de gemeentelijke partners en de samenwerkingspartners, die bv binnen de gemeente Krimpen aan den IJssel jeugdhulp aanbieden.

Samenwerking met de gemeenten in de regio Rotterdam Rijnmond

Gemeenten moeten een jaar voordat de jeugdwet in werking treedt bovenlokale afspraken maken over de wijze waarop zij hun nieuwe taken vormgeven.

Het gaat daarbij minimaal om de volgende taken:

- uitvoering jeugdbeschermingsmaatregelen;
- jeugdreclassering;
- advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK);
- gesloten jeugdhulp.

Een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering moet worden uitgevoerd door een gecertificeerde instelling. Indien de rechter een maatregel oplegt, dient deze maatregel te worden uitgevoerd.

De gemeente Krimpen aan den IJssel zoekt voor de decentralisatie van de jeugdzorg intergemeentelijke samenwerking met de gemeenten, die deel uitmaken van de regio Rotterdam Rijnmond. De wethouders jeugd hebben een plan van aanpak vastgesteld voor de implementatie van de jeugdhulp bij de samenwerkende gemeenten. In het plan is aangegeven welke taken lokaal en welke regionaal opgepakt c.q. (nog) uitgewerkt moeten gaan worden.

Lokale taken

- Versterken pedagogische civil society, collectieve voorzieningen en de nadere uitwerking van de functie van “gezinsgeneralist”, de vormgeving van het diagnostisch team (of beter: diagnostisch netwerk) en de inkoop van inclusieve voorzieningen (Elke vorm van één op één hulp waarbij de hulpverlener participeert in het dagelijks leven van het gezin en thuis op school of in een andere voor de cliënt bekende omgeving ondersteuning biedt);
- Elke gemeente zorgt er (naar keuze individueel of binnen een subregionaal samenwerkingsverband) voor dat de lokaal werkzame ‘gezinsgeneralisten’ en huisartsen een beroep kunnen doen op een diagnostisch team (netwerk) voor onderzoek naar en advies over de behandeling van jeugdproblematiek. De gemeente zorgt ervoor dat dit diagnostisch team objectief en onafhankelijk is, en minimaal bestaat uit een jeugdarts en een gedragswetenschapper;
- Elke gemeente beslist of zij gebruik wil maken van (en derhalve een bijdrage wil leveren aan) een regionale pool van sterk gespecialiseerde artsen en gedragswetenschappers voor onderzoek naar en advies over de behandeling van zeer specifieke jeugdhulpproblematiek.
- De inkoop van individuele jeugdhulp wordt door de gemeenten (naar keuze individueel of binnen een subregionaal samenwerkingsverband) zelfstandig vormgegeven. Hierbij wordt verwezen naar een leidraad die ambtelijk is opgesteld;
- Elke gemeente bepaalt (naar keuze individueel of binnen een subregionaal samenwerkingsverband) zelfstandig voor welke lokaal in te kopen voorzieningen de toegang wordt gereguleerd en op welke wijze dit wordt vormgegeven;
- De financiering van de lokale taken, de sturing op het bereiken van de beoogde doelen en cliëntenparticipatie bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid worden aangemerkt als lokale verantwoordelijkheden, die door elke gemeente (naar keuze individueel of binnen een subregionaal samenwerkingsverband) zelfstandig worden vormgegeven.

Regionale uitwerking

- Het uitwerken van een gezamenlijke (toegangs)procedure voor de regionaal in te kopen voorzieningen;
- De wijze waarop de jeugdbescherming en de jeugdreclassering worden georganiseerd.
- De wijze waarop we één of meer bovenlokale Advies- en Meldpunten Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) inrichten;
- De wijze waarop een eventuele toekomstige organisatie van het Crisisteam en een eventuele Kennis- en Service Centrum voor Diagnostiek wordt vormgegeven;
- Bij welke aanbieders we wat regionaal gaan inkopen en bij welke aanbieders. Hierbij wordt zo goed mogelijk voldaan aan het (wettelijke) uitgangspunt om continuïteit te bieden aan cliënten die uiterlijk in 2014 een zorgtraject zijn gestart;
- In samspraak met vertegenwoordigers van zorgaanbieders vormgeven aan een vloeiende overgang van bestaande cliënten (zijnde cliënten die uiterlijk in 2014 starten met een zorgtraject dat één of meer regionale voorzieningen omvat) naar het nieuwe stelsel volgens de principes van continuïteit van zorg en beperking van frictiekosten;
- Het ontwikkelen van een gezamenlijke prestatie-monitor;
- Met de inwerkingtreding van de nieuwe jeugdwet worden de landelijk beschikbare middelen voor jeugdhulp (grotendeels) verdeeld over de individuele gemeenten. Een deel van deze

middelen worden gereserveerd om gezamenlijk voorzieningen in te kunnen kopen. Dit stelt ons in staat om:

- o schommelingen in het gebruik van exclusieve (dure) jeugdhulp op te vangen;
- o te voorkomen dat gedurende een jaar de begroting overschreden wordt;
- o cliënten te garanderen dat de benodigde zorg altijd ingezet kan worden, ongeacht de financiële positie van de gemeente van herkomst;
- o de bezettingsgraad van de regionaal ingekochte plaatsen te maximaliseren en daarmee verspilling te voorkomen;
- o zorgorganisaties te stimuleren zich zodanig te organiseren dat de gewenste transformatie van zwaardere naar lichtere zorg bewerkstelligd kan worden.

Eerder zijn drie mogelijkheden aangedragen om de solidariteit bij de financiering van de regionale voorzieningen te organiseren, te weten verzekering, vlaktax, en verrekening. Besloten is om alleen de vlaktax verder uit te gaan werken en door te rekenen;

- Het uitwerken van de Inkoopmodellen via een gemeenschappelijke regeling.

Samenwerkingspartners binnen het jeugdbeleid

Binnen het jeugdbeleid hebben we al met een groot aantal organisaties te maken, zoals peuterspeelzalen, kinderopvang, scholen, maatschappelijke organisaties, zoals onder andere het jongerenwerk en de netwerkorganisatie centrum voor jeugd en gezin, maar ook sport- en culturele organisaties. De jeugdzorg, die nu overkomt naar de gemeente, wordt op dit moment uitgevoerd door diverse regionale of zelfs landelijke zorgaanbieders. Aanbieders die nu in beeld zijn, zijn:

- Bouman GGZ
- Bureau Jeugdzorg
- Eleos
- Flexusjeugdplein
- Horizon
- Leger des Heils
- Lucertis
- Pameijer
- Parnassia Bavo Groep
- Stekjeugdhulp
- Timon
- Trivium Lindenhof
- Yulius
- Particuliere aanbieders

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Eén gezin, één plan, één regisseur

Willen we de transformatie gedachte binnen het jeugddomein vorm geven dan moeten we verder kijken dan het jeugddomein alleen en de verbinding zoeken met het gehele sociale domein. De samenwerking met lokale partners, als scholen, maar ook andere maatschappelijke partners versterken maakt onderdeel uit van de transformatiegedachte. Willen we gezinnen daadwerkelijk

Proeftuin Jeugdhulp om de hoek

In Krimpen is begin 2013 gestart met de proeftuin Jeugdhulp om de hoek, waar mee laagdrempelige, snelle en tijdige vrijwillige hulp /zorg voor het kind en gezin gerealiseerd kan worden. Het merendeel van de hulp- en zorgvragen van kinderen en gezinnen moet in of via het CJG afgehandeld kunnen worden, het liefst thuis zo dicht mogelijk bij het gezin, zonder indicatiestelling van BJZ. Uitgangspunten hierbij zijn: zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk. Zoveel mogelijk gebruikmakend van de Eigen Kracht van het gezin en het netwerk en zoveel mogelijk de hulpverlener ondersteunend aan de ouders, waarbij ouders ook een zwaarwegende stem hebben in de aanpak.

Verwacht wordt dat op deze manier sneller de benodigde hulp kan worden ingezet zonder of met een korte (max 3 weken) wachttijd, omdat de huidige (langdurige) indicatiestelling van Bureau Jeugdzorg kan vervallen. Tevens is er de verwachting dat het proces (zonder indicatiestelling) efficiënter en effectiever kan worden vormgegeven. De verwachting is ook dat door het versterken van het sociale netwerk en het vergroten van de betrokkenheid van de hulpvrager, er minder (langdurige) zware zorgvormen aan de orde zullen zijn.

De hulpverlener in het gezin: "Ik merk dat je sneller een vertrouwensband met de ouders kunt opbouwen en dat je sneller aan de slag kunt met het gezin. Het is belangrijk dat je ook snel andere disciplines, zoals bv de jeugd-GGZ moet kunnen schakelen, als dat nodig is"

ondersteunen dan moeten we in complexe gevallen komen tot een integraal ondersteuningsaanbod, vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur. Dit overschrijdt het jeugd domein. Opvoedingsproblemen staan immers niet op zich (vaak hebben de ouders ook problemen, integrale benadering vanuit zelfredzaamheid).

Voorkomen in plaats van genezen en van vangnet naar springplank

Het versterken van de pedagogische civil society, het versterken van de samenwerkende zorgstructuur, zoals het versterken van de opvoeding, het ondersteunen van de opvoeding en pas als het echt niet kan het overnemen van de opvoeding. Vraagt om een beweging naar voren en het versterken van de eigen kracht en het sociaal netwerk zodat mensen mee kunnen doen in de samenleving.

Bundeling

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor uiteenlopende vervoerstypen. Vervoer naar ondersteunende begeleiding, vervoer naar jeugdzorg voorzieningen en/of school, aangepast woon-werkvervoer, maar ook leerlingenvervoer. De verschillende vervoerstypen kunnen om bundeling vragen op verschillende niveaus, bv inkoop, indicatiestelling en/of uitvoering.

Het groot aantal maatregelen, zoals decentralisatie begeleiding uit de AWBZ, inclusief IQ maatregel, decentralisatie jeugdzorg, Passend onderwijs en de invoering van Werken naar vermogen) in combinatie met bezuinigingen maakt de situatie voor de doelgroep kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking complex. Belangrijk aandachtspunt is de stapeling van effecten, zoals minder of geen begeleiding, minder beschutte werkplekken, grotere schoolklassen.

Een belangrijke randvoorwaarde voor gemeenten om het sociaal domein goed te kunnen inrichten is dat het kabinet de budgetten gaat bundelen. Het daarbij belangrijk dat we op gemeentelijk niveau geen onnodige schotten gaan neerzetten.

Horizontale verantwoording

Als gemeente dienen we verantwoording af te leggen aan de inwoners. Uitvoerende instellingen en professionals leggen verantwoording af over de effectiviteit, kwaliteit en de doelmatigheid van hun dienstverlening. Zij kunnen dit doen met inspraak, klachtrecht, kwaliteitszorg en benchmarking. Dit vraagt om standaardisering in de verantwoording van instellingen. Om waterbedeften te voorkomen is het noodzakelijk dat we als gemeente integraal over het gehele sociale domein verantwoording afleggen aan de gemeenteraad. Hierbij is het ook belangrijk om de informatiestromen goed te managen.

Integrale aanpak

De decentralisatie van de jeugdzorg kan alleen doelmatig worden uitgevoerd en de gewenste maatschappelijke effecten kunnen alleen worden bereikt als we inzetten op een integrale benadering van het sociale domein, waarbij we een transformatie realiseren.

D. Wet Passend Onderwijs

*“Ieder kind verdient goed onderwijs.”
“Onderwijs moet uitgaan van de mogelijkheden van een leerling en niet van beperkingen.” “Partnerschap tussen ouders en school vergroot de opbrengst van onderwijs.”*

Over deze uitspraken is met het in onderwijsland met elkaar eens.

En toch zitten er nog kinderen thuis zonder onderwijs, of krijgen ze niet het onderwijs dat bij hun past. Te vaak voelen ouders zich niet serieus genomen wanneer het gaat over onderwijs aan hun kind. Te vaak zijn schoolgebouwen niet toegankelijk of zijn de juiste hulpmiddelen niet beschikbaar

Uit: Informatiegids voor ouders over passend onderwijs

Beschrijving huidige situatie en verantwoordelijk taakgebied

De wet Passend onderwijs heeft tot doel dat voor alle leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte een passende onderwijsplek beschikbaar is. Het gaat hier om drie bewegingen:

- Van curatieve naar meer preventieve ondersteuning.
- Indicatiestelling op basis van slagboomdiagnostiek maakt plaats voor handelingsgerichte diagnostiek.
- De ontwikkeling van sectoraal naar intersectoraal en integraal denken en werken binnen het onderwijs.

Omschrijving transitie of verandering

Alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs hebben een ondersteuningsplicht. Ieder kind, ongeacht welke beperking, krijgt door deze plicht een zo goed mogelijke plek in het onderwijs. Als de school het kind zelf geen Passend onderwijs kan bieden, heeft de school de taak binnen het samenwerkingsverband Passend onderwijs het kind een zo goed mogelijke plek op een andere school te bieden. Het samenwerkingsverband Passend onderwijs is verantwoordelijk voor de toewijzing van alle vormen van speciale ondersteuning in het onderwijs. De procedure en criteria voor zorgtoewijzing dient een samenwerkingsverband vast te leggen in het ondersteuningsplan.

Wat betekent passend onderwijs voor ouders?

Schoolbesturen krijgen vanaf 1 augustus 2014 zorgplicht. Dat betekent dat de scholen ervoor moeten zorgen dat iedere leerling die bij hen inschreven staat of zich aanmeldt een passende onderwijsplek krijgt. De school moet zorgvuldig onderzoeken wat uw kind nodig heeft en dit eerst proberen zelf te realiseren. Het schoolbestuur moet daarvoor nagaan wat de ondersteuningsmogelijkheden van de school zijn. Als de school aangeeft dat uw kind het beste naar een andere school kan gaan, moet de school zorgen dat daar ook een passende plek is. Momenteel moet u in zo'n situatie nog vaak zelf naar een nieuwe school zoeken. Met de inwerkingtreding van passend onderwijs heeft de verwijzende school die verantwoordelijkheid. Daarbij is het belangrijk dat de school goed met u overlegt welke school passend is voor uw kind.

Tijdspad

Met ingang van 1 augustus 2014 wordt de zorgplicht voor scholen ingevoerd. Met ingang van 1 augustus 2015 gaan de middelen voor lichte ondersteuning over naar het samenwerkingsverband Passend onderwijs.

Betrokken doelgroepen

In Krimpen aan den IJssel zijn ruim 8000 jeugdigen tot en met 22 jaar.

Wat betreft Passend onderwijs hebben we te maken met een drietal samenwerkingsverbanden Passend onderwijs, te weten PO0001 Landelijke Reformatorische samenwerkingsverband (123 schoolbesturen), PO 2818 Capelle aan den IJssel en omgeving. (9 schoolbesturen), VO 2810 Rotterdam en omgeving (24 schoolbesturen). Per samenwerkingsverband heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen gegevens beschikbaar gesteld. In het kort komt het

voor de samenwerkingsverbanden op het volgende neer op basis van de teldatum 1 oktober 2011:

BASISONDERWIJS	Aantal (s) bao leerlingen	Aantal so leerlingen / deelname %	Aantal rugzakken/ deelname %
PO 0001	39252	318 / 0,81%	425 / 1,08%
PO 2818	9735	222 / 2,28%	78 / 0,08%
Landelijk		1,65%	1%

VOORTGEZET ONDERWIJS	Aantal vo leerlingen	Aantal vso leerlingen / deelname %	Aantal rugzakken/ deelname %
VO 2810	50786	1702 / 3,36%	541 / 1,07%
Landelijk		3,44%	1,84%

De cijfers per school hebben we op dit moment nog niet voor handen.

Financiële kaders

De samenwerkingsverbanden krijgen met de invoering van Passend onderwijs naast de reguliere financiering middelen voor extra ondersteuning voor het (voortgezet) speciaal onderwijs en het rugzakje. Vanuit dit budget dienen zij kosten voor extra ondersteuning (inclusief plaatsingen in het speciaal onderwijs) te betalen. De bekostigingsstructuur wordt geleidelijk aan gewijzigd (2015 tot en met 2021)

Voor de medezeggenschap op het ondersteuningsplan wordt een ondersteuningsplanraad ingericht: een speciale medezeggenschapsraad op het niveau van het samenwerkingsverband. De leden van deze nieuwe raad moeten ouders, leraren en of leerlingen zijn van een school in het samenwerkingsverband. De leden van de ondersteuningsplanraad worden afgevaardigd door de medezeggenschapsraden van de scholen die deelnemen in het samenwerkingsverband, maar hoeven zelf niet noodzakelijk uit een van die MR'en afkomstig te zijn. Het samenwerkingsverband legt in een reglement vast hoe de ondersteuningsplanraad eruit gaat zien. De ondersteuningsplanraad heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Toekomstige samenwerkingspartners

De Jeugdwet en de wet Passend onderwijs bevatten complementaire bepalingen over samenwerking. In beide wetsvoorstellen wordt bepaald dat gemeenten een gemeentelijk jeugdhulpplan (visienotitie en plan van aanpak) en de samenwerkingsverbanden van schoolbesturen een ondersteuningsplan dienen te maken. Het gemeentelijk jeugdhulpplan kan pas definitief worden vastgesteld door de gemeenteraad nadat het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) heeft plaatsgevonden. Dit OOGO is vooral van belang voor afstemming van de via de gemeenten toegankelijke jeugdhulp met de ondersteuning die het onderwijs biedt in het kader van Passend onderwijs en afspraken om een één gezin, één plan, een aanpak te kunnen realiseren.

Mogelijke verbindingen met andere domeinen en decentralisaties

Samenhang

Het rijk vindt het van belang dat Passend onderwijs en decentralisatie van de zorg voor de jeugd in samenhang worden opgepakt. Schoolbesturen en gemeenten zijn na invoering van beide wetten gezamenlijk verantwoordelijk voor de afstemming tussen onderwijsondersteuning en zorg voor kinderen en jongeren. Het gezamenlijk belang en de gezamenlijke verantwoor-

De PO-Raad, VO-raad en de VNG hebben een modelprocedure ontwikkeld voor het op overeenstemming gericht overleg (OOGO) tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten. In de modelprocedure staat ook een geschillenregeling. De geschillenregeling is een vangnet voor als partijen er onderling niet uitkomen. Tijdens het OOGO overleggen samenwerkingsverbanden en gemeenten over het ondersteuningsplan. In het ondersteuningsplan staat hoe het onderwijs de extra ondersteuning vormgeeft voor leerlingen die dat nodig hebben en hoe het samenwerkingsverband de middelen verdeelt over de schoolbesturen.

delijkheid is het zorgen voor samenhang tussen onderwijsondersteuning in de school en jeugd- en welzijnsvoorzieningen, opvoedings- en opgroeiondersteuning en jeugdhulp buiten de school. Daarnaast kan Passend onderwijs voor de gemeenten ook financiële consequenties hebben vanwege zorgplicht voor leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting. De wijze waarop de onderwijsondersteuning wordt ingericht kan namelijk gevolgen hebben voor vervoer c.q. huisvesting. In gesprek met de samenwerkingsverbanden willen wij onderzoeken hoe we samen de deelname aan speciale onderwijsvoorzieningen kunnen beperken, door zo veel als mogelijk dichtbij de leefomgeving van de kinderen het onderwijs te organiseren.

Eén gezin, één plan, één regisseur

Willen we de transformatie gedachte binnen het jeugddomein vorm geven dan moeten we verder kijken dan het jeugddomein alleen en de verbinding zoeken met het gehele sociale domein. De samenwerking met scholen, maar ook andere maatschappelijke partners versterken maakt onderdeel uit van de transformatiegedachte. Willen we gezinnen daadwerkelijk ondersteunen dan moeten we in complexe gevallen komen tot een integraal ondersteuningsaanbod, vanuit het principe één gezin, één plan, één regisseur.

Het samenwerkingsverband IJssel en Lek is samen met o.a. het CJG Krimpen een pilot gestart welke past binnen de landelijke en de eigen ontwikkelingen: een pilot ondersteuningsteams op schoolniveau. Het vernieuwende aan deze ontwikkeling is de rol van de ouders als structurele gesprekspartners binnen het ondersteuningsteam op schoolniveau, en het integreren dan wel het gelijktijdig bieden van de ondersteuning vanuit het onderwijs en de jeugdhulp. Aan deze pilot doet de Krimpense basischool De Fontein mee.

De doelen van deze pilot zijn:

- sneller signaleren van specifieke behoeften
- van een kind ervaring opdoen met nauwe samenwerking met ouders tijdig, effectief en als multidisciplinair team integrale ondersteuning bieden aan kind, ouders en leerkracht waarbij ouders maximaal in de eigen kracht worden gezet en oplossingen zo eenvoudig en handelingsgericht mogelijk zijn betere samenwerking tussen school en het
- Centrum voor jeugd en gezin opbouwen ten behoeve van leerlingen en hun thuisbasis.

Voorkomen in plaats van genezen en van vangnet naar springplank

Ook bij het versterken van de pedagogische civil society, het versterken van de samenwerkende zorgstructuur, zoals het versterken van de opvoeding, het ondersteunen van de opvoeding en pas als het echt niet kan het overnemen van de opvoeding speelt het onderwijs een belangrijke rol.

Bundeling

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor uiteenlopende vervoerstypen. Vervoer naar ondersteunende begeleiding, vervoer naar jeugdzorg voorzieningen en/of school, aangepast woon-werkvervoer, maar ook leerlingenvervoer. De verschillende vervoerstypen kunnen om bundeling vragen op verschillende niveaus, bv inkoop, indicatiestelling en/of uitvoering.

Het hele jaar door biedt het CJG Krimpen aan den IJssel de kinderen, jongeren en hun ouder(s)/verzorger(s) diverse trainingen en thema bijeenkomsten aan. Het gaat hier om allerlei soorten thema avonden waarvoor ouder(s)/ verzorger(s) uitgenodigd worden via scholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, social media en via persberichten in de krant. Voor kinderen en jongeren worden er allerlei trainingen aangeboden, die ook via de scholen, kinderdagverblijven en dergelijke onder de aandacht gebracht worden. Bijvoorbeeld de thema's 'Kinderen en Voeding', 'Kinderen en Echtscheiding', 'Mijn kind en veilig internetgebruik' en onder andere 'Faalangst bij kinderen' hebben al op de agenda gestaan.

Het groot aantal maatregelen, zoals decentralisatie begeleiding uit de AWBZ, inclusief IQ- maatregel, decentralisatie jeugdzorg, Passend onderwijs en de invoering van Participatiewet in combinatie met bezuinigingen maakt de situatie voor de doelgroep kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking complex. Belangrijk aandachtspunt is de stapeling van effecten, zoals minder of geen begeleiding, minder beschutte werkplekken, grotere schoolklassen.

E. Bezuinigingsopgave

De rijksoverheid draagt de diverse budgetten die te maken hebben met de decentralisaties over met een behoorlijke korting. Hieronder hebben we een integraal overzicht geprobeerd te geven op basis van de gegevens die op dit moment bekend zijn.

Risico's en bandbreedte

Participatiewet

- Vooralsnog wordt ter financiering van uitkeringen uitgegaan van de huidige bandbreedte eigen aandeel gemeente van 10% Inkomensdeel. Dit bedrag van XX wordt meerjarig vastgelegd;
- Het Participatiebudget (P-budget) zal de komende jaren dalen. Teneinde compensatie te bieden heeft onze gemeente reeds aanvullend structureel € 250.000 per jaar beschikbaar gesteld. Voorafgaand aan de invoering van de Participatiewet in 2015 moet worden beoordeeld in hoeverre de gemeentelijke bijdrage toereikend moet worden geacht;
- De inzet van nieuwe doelgroepen op de lokale/regionale arbeidsmarkt kan ook tot besparingen leiden. Deze zijn nog niet geïnventariseerd;
- Uitwerking van het visiedocument met het aanbrengen van samenhang in het sociale domein via collectieve kanteling vergt extra investeringen. Hiervoor zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld;
- De wet zet bij ongewijzigd beleid het functioneren van het sW-bedrijf Promen onder druk. Gestreefd moet worden naar effectieve lokale/regionale oplossingsmogelijkheden. De meerjarenbegroting van Promen wordt vooralsnog in de gemeentelijke begroting budgettair neutraal ingestoken, hoewel daar aan risico's zijn verbonden indien Promen de kosten niet tijdig kan terugdringen;
- Volgens het Sociaal Akkoord (2013) worden Werkbedrijven ingericht waaraan sW-bedrijven deelnemen. Transitiekosten en hiermee verband houdende baten zijn niet inzichtelijk.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

- Per 2015 komen de aanspraken op extramurale zorg, kortdurend verblijf en bijbehorend vervoer in de AWBZ te vervallen. Deels wordt dit opgenomen in de Wmo. 75% van de bijbehorende budgetten wordt overgeheveld naar gemeenten.
- Per 2015 kan geen aanspraak meer worden gemaakt op de extramurale functie persoonlijke verzorging in de AWBZ. Gemeenten worden verantwoordelijk voor ondersteuning en ontvangen 85% van het budget.
- Er is meer geld beschikbaar, zodat gemeenten op maat huishoudelijke ondersteuning kunnen bieden. Het budget voor de huishoudelijke hulp wordt gekort met 40% van het huidige budget. Gemeenten behouden dus 60% van het budget voor de maatwerkvoorziening. Verder stelt het Kabinet vanaf 2017 € 100 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van alfa-hulpen.
- Cliëntondersteuning blijft bestaan, zodat een cliënt zich kan laten bijstaan bij de aanvraag. De AWBZ-middelen hiervoor worden overgeheveld naar gemeenten (MEE).
- Er komt een recht op het persoonsgebonden budget (pgb) in de Wmo. Voor dat pgb gaan wel strenge regels gelden.

Jeugdwet

- De decentralisatie van de jeugdzorg gaat gepaard met een beoogde besparing van 15% in 2017. Onduidelijk is nog of dit ook geldt voor de jeugdbudgetten die overkomen vanuit de

AWBZ. Voor volwassenen geldt in de AWBZ een korting van 25%. De kans is aanwezig dat dat ook voor de jeugdigen gaat gelden;

- In de meicirculaire 2013 maakt het Rijk het verdeelmodel op basis van historische gegevens bekend. Het verdeelmodel op grond van objectieve indicatoren volgt dan in de meicirculaire 2014. Op dat moment zal ook helder moeten zijn hoe snel de overgang van het historische model naar het normatieve model zal gaan.

F. Lijst van afkortingen

AMHK	Advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Bao	Basisonderwijs
BZK	Binnenlandse Zaken
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPB	Centraal Planbureau
GGZ	Geestelijk gezondheidszorg / geestelijk beperkt
HH	Huishoudelijke hulp
Jeugd-GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JSO	Jeugd Samenleving en Onderwijs (expertisecentrum)
LG	Lichamelijk beperkt
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg (schoolbesturen en gemeente)
PO	Primair onderwijs (basis en speciaal onderwijs)
SW-bedrijven	Sociale werkvoorziening-bedrijven
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VG	Verstandelijk beperkt
VO	Voortgezet Onderwijs
VPT	Volledig pakket thuis
VV	Verpleging en verzorging
VWS	Volksgezondheid Welzijn en Sport
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WML	Wettelijk minimumloon
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
ZG	Zintuiglijk beperkt
ZVW	Zorgverzekeringswet
ZZP	Zorgzwaartepakketten